

KÖZTELEK

KÖZ ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.
Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Pályázati felhívás.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az általa kezelt földmivesiskolai alapítványi helyekre pályázatot hirdet:

1. A nagyatádi gazdakör alapítványa; évi ösztöndíj 240 korona. Pályázhat ezen alapítványra elsősorban nagyatádi, illetve somogy-megyei illetőségű egyén.

2. A Bakó János-féle alapítványra, évi ösztöndíj 240 korona. Ezen alapítványra pályázhat elsősorban borsodmegyei illetőségű egyén.

3. Batthyány gróf-féle alapítványra, évi ösztöndíj 240 korona; pályázhat ezen alapítványra elsősorban vas megyei illetőségű egyén.

További feltételek mindhárom alapítványnál, hogy a kérvényező magyar honpolgár fia legyen, ki 16-ik életévét betöltötte, ami keresztlevelel igazolandó, továbbá iskolai bizonyítvánnyal igazolandó, hogy a pályázó jól tud írni és olvasni.

Pályázhat ezenkívül magyarországi földmivesiskolába már felvett tanuló is, ha ezt az illető földmivesiskola igazgatója által bizonyítja.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kezelésében lévő „Gubitz-Schöberl”-féle alapítvány kamatait 400 (négy száz) koronára kiegészítve a „Budapesti Kertészeti Tanintézet”-nél ösztöndíjjal tüzte ki.

Akik ezen alapítványok elnyerésére pályáznak, azok kérvényeiket a szükséges bizonyítványokkal és mellékletekkel felszerelve az OMGE. igazgatóságához f. évi szeptember hó 30-ig nyújtják be.

Rubinek Gyula,
igazgató.

Luxuslövésár a Tattersallban.

Az „OMGE” védnöksége alatt a „Budapesti Tattersall” társaság által rendezett f. év őszi XXXVII. sz. luxuslövésár szeptember 29., 30. és október 1-én tartatik meg. A vásár díjazással lesz egybekötve, melynél a „Tattersall” által adományozott 12 díjon felül a földmívelésügyi miniszter díja is kiosztásra kerül. A díjazást szeptember 30-án d. e. az „OMGE.” kebeléből kiküldött bizottság végzi. Bejelenteni szeptember 18-ig csakis a vásárszabályokat magukon foglaló bejelentési lapokon lehet, melyeket bárkinek felszólítására a „Tattersall” titkársága (Budapest, Kerepesi-ut) küld meg.

A szénkérdés.

Nincs szén! A szénszükséglet még drága áron sem lesz teljesen fedezhető! Ezzel a tudattal megyünk neki a télnek, noha az őszi elejével kezdő a legtöbb ipar teljes üzemét kifejteti és a mezőgazdaságnak is fokozottabb mértékben van szüksége szénre.

Egész gazdasági életünk lüktető erőfeszítésének ezt a legfontosabb kiegészítőt, a közfogyasztásnak egyik leghívallóbb szükségleti cikkét az eddiginél is nagyobb mértékben leszünk tehát kénytelenek nélkülözni. Azt az erősen redukált szükségleti mennyiséget pedig, amelyet nagy ügyességgel meg tudunk magunknak valahogy szerezni, kénytelenek leszünk maholnap valóságos patikááron megfizetni. És ez nemcsak Budapesten van így, hanem ország-szerte, sőt nagy a szénhiány Európa-szerte.

Hogyan, — kérjük — hát a tavalyi szénkrízis, igazabban az 1905-iki szénhiány óta nem történt semmi sem arra nézve, hogy a szükséglet fedezése biztosítható? hogy a bányavállalatok nyereszkeskedési politikájának a közszükséglet ne essék teljesen áldozatul?

Nem — nem történt semmi. Csak annyi, hogy a fogyasztók panaszkodtak tavaly óta szünetlenül; a lapok megírtak egy egész könyvtárra való cikket, sőt folytak a szénmizéria megszüntetése körül gyakori és hosszas tanácskozások is, de történni nem történt semmi még máig sem. Segítve a bajon nemcsak hogy nem lett, hanem ellenkezőleg, a baj nőttön nőtt, miglen odajutottunk, hogy ma már a szénhiány miatt iparfejlesztésről szó sem lehet, de komoly szó eshetik igenis arról, hogy a legtöbb ipar kénytelen lesz üzemét erősen redukálni, hovatovább pedig — ha így halad a szénhiány és széndrágulás, mint két év óta máig — be is szűntetni teljesen.

Élő példa erre van máris néhány, aminthogy az is megtörtént dolog, hogy több gépgyár, csak hogy eleget tehessen szállítási kötelezettségeinek, már drága fával is kénytelen volt dolgozni mostanában, persze tetemes veszteséggel.

A szénhiány egyik okának a szénszükséglet minden fogyasztási téren beállott erős emelkedését mondják. Tényleg megállapítható, hogy a tüzelőfatermelés és szállítás körüli nehézségek miatt egyrészt, másrészt az e réven is bekövetkezett nagy áremelkedés okán a fogyasztók fokozatosan, jobban mondva általánosan áttértek a szén és koksztól a szén és koksztól a szén és koksztól a szén és koksztól a városi fogyasztók közönség, persze a szénfűtéstől várt megtakarítások reményében.

Emelkedett a szénszükséglet a létrejött új iparvállalatok üzembe helyezésével is, amelyek jórészt, sőt mondhatni kizárólag széntüzelésre vannak berendezve.

Bizonyítékot nyújt a fogyasztás emelkedésére nézve az is, hogy míg barnaszénben és kőszénben a hazai termelés mennyisége 1902-ben 64 millió métermázsra volt, addig ez a mennyiség 1904-ben már 661 millió métermázsra, 1905-ben 707 millióra emelkedett és megállapítható, hogy az idei termelés a 75 milliót jóval meg fogja haladni. Ehhez hozzá kell vennünk, hogy szénbehozatalunk is tekintélyesen emelkedett, amit a következő statisztikai adatok bizonyítanak:

**TERMÉNYEINKET
ÉRTÉKESITSÜK**

a MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. SZ.
utján.

Délvidéki gazdáink forduljanak ezirányban a kötelekben működő Dél-magyarországi Mezőgazdák Szövetkezetéhez, Temesvár, Losonci-tér 8.

UGYANOTT

Korpa, konkoly, olajpogácsa, takarmányliszt, szárított répaszelet, száraz moslék, malátacsíra, szörplé (melasse) és minden más erőtakarmány az ország bármely állomására legjutányosabb feltételek mellett szereshető be.

	Behozatal	Kivitel
	métermázsákban	
Barnaszén	1.121,307	3.883,491
Köszén	11.089,034	357,403
1902. Briquette	19,970	74,817
Pirszén	2.810,121	107,721
Barnaszén	1.114,908	3.518,449
Köszén	11.909,213	352,281
1903. Briquette	39,828	81,825
Pirszén	2.573,337	75,067
Barnaszén	1.208,158	3.519,724
Köszén	11.799,327	382,835
1904. Briquette	10,322	79,976
Pirszén	2.421,708	86,263
Barnaszén	1.468,842	3.760,164
Köszén	12.781,080	301,897
1905. Briquette	26,969	51,552
Pirszén	3.152,701	87,769
Barnaszén	1.744,723	3.572,252
Köszén	16.659,591	142,185
1906. Briquette	17,649	25,552
Pirszén	3.449,595	94,319

(1907 januártól—juniustig: Németországból 6.073,949, Angliából 1.579,578 q.)

Ha a kiviteli mennyiségeket leszámítjuk, megállapíthatjuk, hogy 1905-ről 1906-ra belfogyasztásunk közel tíz millió métermázsával csakugyan emelkedett.

Oka a szükséglet emelkedésének az is, hogy a mezőgazdasági szeszgyárak kizárólag a széntüzelésre rendezkedtek be, hogy úgy a gőzekék, mint egyéb gazdasági célokra szükséges gépek terjednek.

Látjuk tehát azt, hogy a szénszükséglet fokozatosan, sőt második éve rohamosan emelkedő irányzatot öltött; azt is, hogy 1905 óta a szénkrízis nem enyhült. Látva azt, hogy a szükséglet rohamosan fokozódik, aggodalommal tekintünk a közel jövő elé, mert sajnálattal kell megállapítanunk, hogy ennek az állandóan emelkedő szénszükségletnek teljes mértékű fedezése érdekében eddig kormányunk részéről nem történt semmiféle eredményes intézkedés a tekintetben, hogy a szénszállítás körül már néhány éve fennálló mizériák megszűnjenek, a szén erőszakos drágításának eleje vételessék, a szénszükséglet mérvének csökkentésére pedig más anyagok hasznos alkalmazásba vétele elősegíttessék.

Az állam kezdeményezése és támogatása híján a társadalmi tevékenység e téren meddő. A fogyasztók milliói csak panaszkodhatnak és kérhetnek, de egyébben — sajnos — tehetetlenek.

Kereskedelmi kormányunkat kétségtelenül

TÁRCZA.

A szolnoki kiállítás.

A Jász-kun gazdák 50 év óta működő gazdasági egyesületük vasárnapi jubiláris ünnepe fényének emelése céljából sikerült kiállítást rendeztek, amelyet szeptember 22-ig lehet megtekinteni.

A kiállítás nem külsőségekben hivalkodó, a célja csakis az, hogy a vármegye mezőgazdasági és kisipari termékeit mutassák be szemlélhetően. Nem is szabad a szolnoki kiállítást aprólékos, mindenben akadékoskodó mérlegelés alá venni, ezt a kiállítást nem a külső díszítések, hanem a belső tartalom teszi értékkessé.

Egy dusan termő vidék szerény felvonulása ez, ahol a föld bőven ontja kincseit. Bort, búzát, ipari növényeket, kertgazdasági termékeket és mintauradalmak tanulságos berendezéseit lehet kicsiben látni ezen a kiállításon.

A kiállítás mezőgazdasági részének legértékesebb és legtetszesebb csoportjai: az Almássy gróf, a Szapáry György gróf, az Antal Sándor, a Gorowe László uradalmának gyűjteményei.

Almássy Imre gróf a pusztapói uradalmának termékeit mutatja be izlésesen és szerényen, ugyanannyira, hogy a pusztapói uradalom híres lovainak állatdíjazásokon, versenyeken nyert értékes tiszteletdíjait alighogy észreveszi az ember. Nem tűnik szembe az sem, amit az

mulasztás terheli abban, hogy a tavalyi, sőt már két évvel ezelőtti szénszállítási bajokból levont tanulságok nyomán semmit sem tett a szállítási eszközök szűkös voltának megszüntetésére. Pedig ez lett volna első és legelődhatalanabb teendője akkor, amidőn iparfejlesztési tevékenységét inagurálta és újabb törvényt is alkotott annak az eredménynek minél jobb biztosítására, amelyet a hazai ipar fejlesztését célzó politikától remélnek.

Nem gondoskodott ugyanis sem az államvasutak vagonparkjának teljes kiegészítéséről; nem elegendő kölcsönkocsiról. Ezért most a tömeges és sürgős rendelések miatt a gazdasági termények szállítása akad meg. Nem gondoskodott az importvonal kibővítéséről, illetve a kassa-oderbergi vasut ezen vonalának második sinszalagja kiépítéséről, valamint nem hozta még létre a közvetlen (annabergi!) csatlakozást sem. Mítsem enyhít a bajon az, hogy ezen két mulasztásért a mai kormányt felelőssé nem tehetjük. Nem létesítette azonban a vasutállomásokon a közszükségletnek szánt nagyobb tartalékszénraktárakat. Nem hozott semmi áldozatot a közszükséglet érdekében a hazai szén tarifájának megfelelő módosításával. Nem tett komoly lépéseket a tekintetben sem, hogy bányatörvényünk megfelelő módosításával széntermelésünk fokozható legyen; pedig van országunkban akárhányméretetlen rétegek széntelep, amely csak olyan tessek lássék módon aknazatják, mert a tulajdonosnak nincs meg a hozzávalója ahhoz, hogy modern üzemberendezéssel kincseit piacra hozza és kartellen kivüli versenyt állítson vele.

De tovább kell mennünk! Kormányunknak nem lett volna szabad túrnie azt, hogy a hazai szénbányavállalatok kartellel és területfelosztási (rayonozási) prepotenciával a gazdasági élet kifejlődésének és a közfogyasztás létevének rovására diktatórius hatalmat gyakoroljon. A szén, ezt a közszükségleti cikket monopolizálja — és állam legyen az államban. Nem lett volna szabad megengednie azt, hogy iparunk épügy mint nemzetgazdaságunk a nagy fogyasztóközösséggel együtt a bányavállalatok tehetetlen adózójává válni és minden védelem nélkül elszenvadni legyen kénytelen a szuverén hatalom minden vágyát és zsarnokoskodását és kénytelen legyen elviselni, hogy minden életshálával ehhez a nagyhatalomhoz legyen kötve.

Ennek minden körülmények és minden idegen befolyás letiprásával elejét kellett volna venni

uradalom házilag gépipari dolgokban produkál. (Saját maga állítja elő a legkomplikáltabb mezőgazdasági technikai újdonságokat.) A kiállítás ennél a részénél az egyedüli hivalkodó az, hogy az uradalom bemutatja valamennyi termékét és ez bizony sok.

Csakis intenzív gazdaságok képesek oly sokoldalúságra, mint az Almássy Imre gróf uradalmi. Ezzel a gyűjteménnyel csaknem egyforma szép a Jász-Nagykun-Szolnokvármegyei Gazdasági Egyesület boldog emlékü első elnöke fiának: Szapáry György grófnak a kiállítása. Ez sem cifra. Így van ez a Gorowe László kiállításával is. Mindössze azt látja az ember, amit az uradalom produkál. Ez utóbbinál érdemes megtekinteni a házilag előállított igás-kocsik mintáit.

A szoroson vett mezőgazdasági jellegű kiállítás egyik legszebb részlete a jászberényi földmivesszola gyűjteménye. Egy földeken van a Szolnokvármegyei Gazdasági Egyesület gyűjteményes kiállításával, amely laikus szemnek alig tűnik fel. A gazdasági egyesület a szajoli mintagazdaságát, homoki szőlőtelepét, csikótelepét mutatja itt be képekben, statisztikai táblákban. Ahol ily szép eredményeket értek el, nem szabad annyira szerényen háttérbe vonulni.

Igen szép a tiszai alsó járás gazdáinak kiállítás is, melyet Busa Akos járási főszolgabíró buzgósa hozott össze. Egy nagy gyümölcstermelő vidék produktumait lehet itt látni oly módon, ahogy nagyobb piacokra szokták árulni a gyümölcsöt. Tetszetősen csomagolták

már régen és nem megtérni ezt a lehetetlenné fajult helyzetet még ma is.

Erre megvolt és megvan a lehetőség és a mód.

Amidőn a szén ározlopán megjelölhető az a vonal, ameddig a munkabéremelés szülte jogos és tehát okadatolt árkövetelés felnyomul, amely vonaltól fölfelé pedig már megállapítható a túlzott nyereszkedési politika érvényülési többlete, — vagyis a mesterséges áremelés, — nemcsak sürgősen szükségesnek mutatkozik az államhatalom beavatkozása, hanem egyenes következmény gyanánt áll elő az, hogy a nyereszkedési politika minden tulhajtásának sorompót kell állítani. A vállalatokkal szembe kell állítani az erős korlátot, állami bányák feltárásával, vagy a nem modern üzemkifejtésű kisebb magánbányák kisajátításával.

Am ez sem elég.

Kutatni és megállapítani kell azt is, hogy hol dolgoznak okszerűen szénkihasználással, — hol van szénpazarlás.

Szorgosan tanulmányozni kell annak lehetőségét, hogy az iparok minél magasabb százalékokig használják ki ezt a becses és drága tüzelőanyagot, valamint szorgosan kutatni kell azt is, hogy a közfogyasztásban a technika minden vivmányának felhasználásával lehetővé váljék a tüzelőanyag minél takarékosabb fogyasztása. Minderről pedig minél gyorsabban kell bemutatások rendezésével és ismertetéssel terjesztésével a fogyasztó elemeket az állami műszaki közegek közreműködése mellett kitanítani. Elősegíteni kell azt, hogy a nagy fogyasztóközösség épp úgy, mint az ipari érdekeltek széles rétegei, a legmesszebbmenő szénmegtakarítás így terjesztett elvét, ismeretét és módjait a gyakorlatban értékesítsék. Előmozdítandó szintúgy a vízierők teljesebb felhasználása céljából az, hogy a műszaki berendezések a legmesszebbmenő támogatással minél elterjedtebben létesíthetők legyenek. Mindebben kell, hogy a kormány a társadalom és vállalkozások segítségére legyen.

Ezzel párhuzamban meg kell teremteni minden lehetőségét és módját annak is, hogy a közönség bármily mértékben is helyettesíteni alkalmas egyéb anyagok, mint például a nafta (mazut) szesz, tőzég minél elterjedtebb illetve általánosabb használatba vétele elősegíttessék, sőt biztosíttassék ott, ahol ezeknek az anyagoknak fokozottabb igénybevétele egyáltalán lehetséges.

és gondosan kiválogatták mindazokat a fajtákat amelyek a kényes izlésű publikumnak leginkább megfelelnek. Ez a járás gyümölcstermelés tekintetében ugy látszik első helyen áll J.-N.-Kun-Szolnok vármegyében. A vasúti szállítási viszonyok ugyan kevésbé kedvezőek ahhoz, hogy a megyének ez a része a magyar gyümölcskivitelnek mielőbb számottevő részese legyen.

Szép, de zöld a dohánybevétele felügyelőség kiállítás is. A régi kiszáradt, nagylevelű „kiállítási” dohánylevelek nem bírják elvonni a nézőtől azt az aggodalmat, hogy az ideai dohánytermés aligha fog sikerülni, mert ami zöld levelet a felügyelőség bemutat, nem elsőrangú.

A mezőgazdasági csarnok elő részét a szolnoki művésztelep festőinek igazán szép és nagyszabású gyűjteményes kiállítás vezeti be. A tanulni vágyó gazdaember csak mikor már újra visszatér, akkor fedezi fel a mezőgazdasági csarnoknak ezt a művészi részét. A szolnoki művészek az Alföld nyújtotta ihletből táplálkoznak. Rajta van valamennyi képen az a melankolikus egyhangúság, ami az Alföldet jellemzi, a színeknek az az egyszerűsége amely annyira érthető, és a karakterisztikus ecsetvonások, amikre az ósdi kritikus könnyű lélekkel rámondja, hogy felületes, elnagyolt munka eredménye. Pedig nem így van; a szolnoki művésztelep festőit azok a nagy arányok impresszionálják, amelyeket az Alföld végtelen síkjain láthatunk.

A művészettel rokon iparművészetnek is sok érdemes képviselője van a kiállításon, a szol-

Ennek elősegítése érdekében pedig meg volna adandó minden megkönnyítés és kedvezmény, hogy ezen anyagok révén az a lekötött szénmennyiség felszabaduljon, a mindinkább fokozódó szén szükséglet csökkentessék, helyesebben: a mai szükségleti mennyiségen felül jelentéke-nyebben már ne emelkedjék. Különösebben kedvezményezendők e részben azok az anya-
gok, amelyek erőhajtási és fűtési célokra (és világításra) a mezőgazdasági termelésből állíthatók elő, illetve az őstermelésből nyerhetők, mint a szesz és tőzeg.

Ha tekintetbe vesszük azt a tényt, hogy a felső sziléziai kőszénbánya-konvenczió a közel-múltban egy fogásra 18 fillérrel emelte a kőszén-
árát métermázsánként és diktátori szóval ki-jelentette egyúttal, hogy ennél az áremelésnél nem fog megállani, világosan áll előtűnk az, hogy ez mesterséges áremelés. Mert a munkás-kéz drágulása ilyen óriási ártóbbletet fel nem idé-zett. Világosan áll azonban az is előtűnk, hogy ilyen árszabási politika mellett, amelynek nyom-dokaiba a hazai szénbányavállalatok is kényel-mesen és örömmel illeszkednek, szén szükség-
letünket a legalacsonyabb minimumra kell le-szállítanunk. Mert be kell látnunk, hogy ilyen szénárak kalkulációja mellett megbénul mind-en iparfejlesztési politika és csak szép áom marad, de nem lehet soha valósággá gazd-sági önállóságunk és erősségünk kiala-kulása. Hiábavalónak bizonyul minden tö-rekvés, amely azt tűzte célul, hogy népünknek kenyeret adjunk és belőle erős fogyasztóelemet teremtsünk. Mindez csak azért, mert a szén-bányavállalatok sem a mai gazdasági helyzettel, sem annak jövőbeni kialakulásával nem törő-dnek, amikor arról van szó, hogy a nekik ma kedvező helyzetet a maguk javára legszélsőbb határig kiaknázzák.

Ilyen körülmények között ezen segíteni nem állami feladat csupán, hanem elsőrendű kor-mányzati kötelesség is, még pedig sürgős intéz-
kedéseket követelő kötelesség, mert a károk, amelyeket a széninség máig felidézett, máris elég súlyosak.

Társadalmi kötelesség rámutatni a bajra, rámutatni a segítség szükségességére, de az adott körülmények között a segítő és végrehajtó szerep már a kormányzaté.

Ezért, tekintve a kérdés sürgősségét, a köz-
érdek kielégítése okából meg kell hozni az állam-

nak azt az áldozatot is, hogy 20 millió méter-mázsza kőszén szükségletének fedezését biztosító szerződését a közfogyasztásra czedálja, sőt ezen-felül átengedi a hadi szénkészleteket is a közfogyasztási szükséglet jutányos ellátására, az államvasutak szükségletét és az állandó hadikészletet pedig fedezi részben az erre a célra nyitandó állami bányákból részben im-port szénnel.

Emellett meg kell hozni minden áldozatot arra nézve is, hogy az exkontingens szesz ter-melése erős lendületnek indulhasson a dena-turált szeszre megadandó minden kedvezmény sürgős engedélyezésével avégből, hogy a dena-turált szesz minél nagyobb tömegben váljék a közfogyasztás hasznára, amivel egyidejűleg az ezen tüzelőanyagra épített gépek és eszközök ipara erősen támogatandó.

Am a társadalomra, különösen a hazai szet-net használó ipari érdekeltiségre is hárulnak az a feladat, hogy szervezkedvén, egyetemes erejé-nek kifejtésével megtörje a hazai szénbányák minden konvenczióját, kartelljét és területfel-osztó megállapodását s ezzel a szabad verseny-gést kierősokolja.

A kormányzat pedig hivatászerű feladata a kérdésekkel a megjelölt irányban foglalkozni és ezt tenni a fogyasztó érdekképviseletek bevoná-sával állandó értekezletek tárgyává oly célzattal, hogy alkalmas kormányintézkedésekkel a reális eredmények minél teljesebben és minél hama-rább eléressenek.

LÓTENYÉSZTÉS.

Lótenyésztésünk.

Néhány észrevétel Steinhauz Frigyes cikkéhez.

I.

Bizonyos elégtelleg, sőt örömmel olvastam Steinhauz Frigyes é lapok 61. és 62. számai-ban megjelent cikkeket.

Nem azért, mintha egészen új dolgokat ol-vastam volna bennök, még kevésbé azért, hogy minden kiindulási pontját, következteté-sét és javaslatát elfogadandónak tartanám, hanem azért, mert az e téren meglehetősen meddő szakirodalmunkban időnkint megjelenő közleményekkel egészen ellentétben eszme-netének sok részletét tudományos, reális

A mezőgazdasági gépgyárosok sem sok új dolgot hoztak a szolnoki kiállításra. Ugy lát-szik, a mezőgazdasági gépgyártás javarésze az idén Pécs városában szorult meg. Sok talaj-mívelő gép van a kiállításon. Egyedüli ujdon-ság talán Kalmárnak dohánymagválasztó rostája.

A szolnoki kiállítás rendezősége a kiállítás meg-nyitási alkalmával egyidejűleg bemutatott bar-onfikiállítást előzőleg is nagy jelentőségűnek hirdette. A kiállításnak ez a része tényleg szak-emberek érdeklődésére méltó. Egy lelkes baromfi-tenyésztő összehasonlítást kívánt tenni a magyar fajta és az importált baromfiak közt. A kender-magos, az erdélyi kopasznyaku, a sárga magyar, a kedvtelésből tenyésztett fogolyszínű magyar tyukfajtákat azért versenyre hívta itt az orping-tonnal, langshánnal stb.; ugyanígy versenyez az emdeni lud a magyar keresztjezéivel, a bronz-pulyka a fekete magyar pulykával. Hogy a pál-mát melyik nyeri el, az kétséges. Elsőrendű anyagot: Bodnár Sándor dr., Szabó István, Beliczay, a J.-N.-K.-Szolnokvármegyei Gazda-sági Egyesület, Borbás Imréné, Seifert G. és M. Pákozdi László állítottak ki. Mészáros és Fodor karczagi orpingtonjai, Gajzágó Imréné gyönyörű két emdeni ludja azonban a baromfikiállításnak igazán elsősorban említésre méltó látványosságai.

A kiállítás e részének külön rekesztékében mutatják be a házi nyulakat. Ludwig Gyulának pusztai-pói tenyészete 70 drb. tenyésztésre érde-mes fajnyulat produkált s kivéle a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének van a kiállítás e részében igen szép gyűjteménye.

Csernay Ödön.

alapokra fekteti, olyanokra, amelyekre reá lehet helyezkedni, azokon eszmét lehet cse-relni a megértés és a megegyezés kilátásával.

Egyik ilyen alaptétele, hogy a félvértenyész-tést, — amint kiolvasni vélem, — általában s döntően irányadólag a telivérre kell alapítani.

Igen helyes. De nem azért, mert a telivér a méneskönyvekben regisztrálva van, hanem azért, mert ez az a törzs, amelyik anélkül, hogy tisztavérű ősfaj volna, évszázadok óta a teljesítőképesség egyedül reális és helyes szempontjai szerint lett selejtezve s tenyész-tési célokra kiválasztva, teljesítőképessége, vagyis izomereje, inai feszültsége, csontjának ereje, emésztő- és légzőszerveinek normális volta, tehát a fajfentartásra, a „fortes creatur fortibus et honis“ elvei szerinti méltó volta nem elméletek szerint, hanem a versenypályán, a legnehezebb examenen lett kipróbálva, mind-ezen organumai pedig a tréning útján lettek körülbelül 25 lómenzedéken át folyvást növelve, nagyobbítva. S ez a kérdés végső lényege, amikor melegvérű ló tenyésztéséről van szó. Minden más szempont csak másod-, harmad-sorban veendő figyelembe.

Ha nem tévesztjük szem előtt, hogy a nagy-ságot és testtömeget illetőleg mi volt általában az angol telivér a faj keletkezésekor és fejlődése későbbi szakáiban és micsoda általában most, vagyis hogy a tréning és a versenyzés milyen igen nagy mértékben növesztette a test nagy-ságát és tömegét, megvan a kulcs a nemesvérű ló tenyésztését illetőleg.

Az élettan ezen tapasztalatai és az ezekből következtetés s általánosítás (abstractio és ge-neralisatio) útján, valóságos tények és nem kedv-telések, vagy előítéletek alapján leszűrődött ol-vek azok, melyek betű szerint állanak a nemes félvérére is és alkalmazandók ennek tenyész-tésére is.

Es itt találok Steinhauz Frigyes ur okfejté-sében egy bizonyos hézagot, amikor félvérünk állítólagos tulfinomodását kizárólag annak tulaj-donítja, hogy telivérünk állítólag elfinomodott, tulságosan könnyű lett és ezért könnyű félvért produkál.

Ugy látszik nekem, hogy Steinhauz ur egy bizonyos mértékig a tényekben is tévedett. El-tekintve ugyanis attól, a nézetem szerint opti-kai csalódástól, mintha a telivér általában a finomabbá, könnyebbé válás útján volna, ő alaptételként állítja föl, hogy a masszív telivér a stayer, vagyis kitartó, a könnyű ellenben a flyer, vagyis sebes, de kevésbé kitartó ló.

Az én eddigi megfigyeléseim — a természet-szerű kivételektől eltekintve — éppen az ellen-kező nézetre vezettek engem. Leszámítva ugyanis azt a kivételt, hogy a tréner esetleg tévedhet a csikó megítélésében és egy bizonyos fokig mesterségesen csinál flyert olyan csikóból, ame-lyikből inkább idomíthatott volna stayert, az én tapasztalatom az, hogy a stayerek inkább kerül-nek ki a könnyebb, ellenben a flyerek inkább a nehezebb alkatú telivérekből s ez meglehetősen benne rejlik a dolog természetében is.

Fölötte állanak azután ezen kategóriáknak azon telivérek, a krém krémje, a ló idálja és a vér kvintesszenciája, amelyek a sebességet a kitartással, a belső tehefiséget a formák sza-bályos voltával s a test imponáló, de emellett arányos nagyobb tömegével egyesítik magokban.

Persze jó volna, ha minden telivér ilyen volna, de hát ez a telivérnél, éppen azért, mert telivér, természeti lehetetlenség.

Ugyanis a telivér éppen azért telivér, mert főleg s ugyszólván csakis teljesítőképessége szerint lesz értékelve s továbbtenyésztésre használva s ezen, különben is egyedül he-lyes és kizárólag természet szerű szempont csak egy kis mértékig vagy éppen nem tűri meg maga mellett a más szempontok érvényesülését, mi-lyenek pl. a szín és bizonyos természet szerű határokon belől a testnagyság és a testtömeg.

Nem találhatok tehát, elvi ellentétben Stein-hauz urral, semmi veszedelmet, semmi bajt abban, hogy „nagyon sok telivértenyésztésnek,

a tulajdonképpeni tenyészcélról eltérőleg, az a célja elsősorban is olyan lovakat produkálni, melyek minél több versenyt nyerjenek.

Nemcsak, hogy nem látok semmi veszélyt ebben, de sőt ez olyan alap, amelyet nem is szabad elhagyni, mert enélkül a telivértenyésztés egyszerűen megszűnik. Az ezen alap elhagyásával tenyésztett ló lehet száz méneskönyvben is regisztrálva, lényegileg megszűnik telivér lenni rövid 2-3 lónemzedék multán.

Más kérdés azután, vajjon az a megnyerni szándékoló és célzott verseny milyen legyen, hogy *automatizáció* megfelelő visszahatást gyakoroljon a telivértenyésztés egészére azon helyesen megjelölt főcél szempontjából, hogy a telivérnek aránylag minél nagyobb %-a legyen célszerűen s megnyugvással a félvértenyésztésben használható.

S itt igen helyesen utal Steinhausz ur a francia és a német nevelési angol telivérre.

Nekem erős meggyőződés, hogy nagyon is megérdemlené a komoly s mélyreható vizsgálódást az a tagadhatatlan tény, hogy a francia nevelési angol telivér már évtizedek óta előnyösen tűnik ki masszája, kitartása és félvérre alkalmas testformák által, továbbá azon valóban megdöbbentő legújabbkori tapasztalat, hogy a németországi telivértenyésztés rohamlépésben fejlődik a miénk fölébe.

E téren igen komolyan kell a nemzetközi konkurrenzia terén a küzdelemhez hozzáállatunk, ha csak örökre nem akarjuk elveszteni pozíciónkat, első sorban a telivértenyésztés, s ezzel másodsorban a félvértenyésztés terén is.

A versenyrendszer *automatikus* irányítván a tenyésztést, elsősorban e kérdésben lehetne s kellene célszerűen a reformok útjára lépni.

Nagyon, de nagyon megszivlelendőnek vélem a legkomolyabb vizsgálódást azon kérdés körül, vajjon a francziák nem köszönik-e kézzel fogható briliáns eredményeiket annak, hogy náluk a kétévesek csak nyáron kezdenek futni, tavasszal kétéves versenyek nincsenek. Én ezt igen helyesnek tartom s e részben az Angliára való hivatkozást nem tarthatom megfelelőnek s logikusnak.

Anglia klímája egészen más, mint a kontinens és pláne más, mint hazánknak a legnagyobb végletek között mozgó, valóságos középázsiai sivatagklímája.

Angliában egész télen dolgozható, fejleszthető kellő fokozatossággal a csikó, nálunk ez hi van zárva.

De a legkevesebb volna, amit meg kellene tenni, az, hogy tavasszal csakis kis díjak tüzessenek kétévesek versenyére. Ha már számot kell — sajnos — vetni azzal a körülménnyel, hogy némely istálló arra pályázik, vagy kénytelen pályázni, hogy már a kétéves-sel minél előbb s mennyit-annyit nyerjen és ezért megkockáztatja mindazokat a hátrányokat, melyek a mi klímánk mellett a kétévesek tavaszi versenyésével a közérdek szempontjából is járnak, ám használják az erre rászorultak ezen célra a hitvány kétéveseket, melye-

ket ne legyen kár 1000 koronás díjért tönkretenni idő előtt. Legalább gyorsabban selejteződnék talán ki a valóban férgese.

A nagyobb díjakat a kétévesek számára csakis nyárra, az igazán nagyokat pedig éppen csak az őszre hagynám.

Sőt a háromévesek nagy versenyeit is reformálnám akként, hogy legnagyobb díjakat nem a háromévesek *klasszikus* (egyenlő, pónalítás nélküli terhű) versenyére adnám.

A háromévesek klasszikus versenyének díját leszállítanám és ezek között is az ősszel futandó leghosszabb távolságu St.-Legert dotálnám legerősebben. Hisz a természet maga is megmutatta, hogy a tenyésztésben a legnagyobb eredményeket nem a Derby, hanem a Leger-nyerők érték el. Elég talán *Touchstone*-ra és *Stockwell*-re utalnóm. *Galopin*-re azért nem lehet e pontnál hivatkozni, mert ez a tenyésztési és a Legerben nem futott. De hogy biztosan megnyeri vala, ha fut benne, bizonyítja az, hogy az azon évi Leger-nyertes *Craig Millar*-t ugyanazon ősszel, egy más hosszutávu versenyben, a Newmarket-Derbyben, könnyen legyőzte.

A legnagyobb díjakat a 4 éves és idősebb lovak versenyére adnám és csakis hosszú távolságu versenyekre, ahol a díj a távolság arányban növekednék.

Meg vagyok győződve, hogy pár évtized alatt ezen az uton az ily alapelvekre fektetett versenyrendszer automatizáció javítaná meg a telivért nagyban és egészben éppen azon irányban, melyet Steinhausz ur is kívánatosnak tart éppen a félvér szempontjából.

Emellett még két teendőt vélek a lehető leglényegesebbnek és pedig:

1. Semmiféle áldozattól vissza nem riadva, folyvást legelsőrendű telivér tenyészméneket beszerezni bárhol, ahol kaphatók, akár Európában, akár más világrészben, természetesen elsősorban Angliában és Franciaországban;

2. az eddiginél igen sokkal nagyobb sulyt fektetni egy lehetőleg nemzedékeken át az országban tenyésztett, teljesen akklimatizált, máskülönbben is jónak bizonyult családokból származó, kipróbált és helyét megállott kanca-törzsrre Kisbérben, előnyt adva a beszerzésnél az ily családbeli belföldi, akklimatizált kanca-aknak az import fölött, bár ezt sem zárva ki egészen.

A messze vezető részletes megokolás helyett ezen 2. pontnál talán elég az élettan törvényeire utalnóm. *Hammersberg László.*

ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

Számtartási kérdések.

III.

Egyszerű vagy kettős könyvvitel?

Rég időktől fogva vitás kérdés, hogy a mezőgazdasági üzemben melyik számadási rendszer

a megfelelő: az egyszerű vagy kettős számtartás? A kereskedőkben lett földbirtokosok, vagy akik a mezőgazdasággal kapcsolatban kereskedelmi üzletet is folytatnak, a kettős könyvvitelre esküsznek; ellenben a legkiválóbb szakemberek a szigorú értelemben vett kettős könyvvitel alkalmazását a mezőgazdasági üzemben egyenesen képtelenségnek tartják. És körülbelül mind a két félnek igaza van.

Ormándy János tanár Egyszerű számtartás-tanában szintén az egyszerű számtartási rendszer hívének vallja magát: „A számtartás rendszer” című fejezetben igen szépen és világosan kifejti a különböző számtartási rendszerek lényegét. Az egyszerű számtartás legtekélyesebb alakja, a *kamarális* rendszer, nézete szerint nyilván tartja a vagyontárgyakat az évközből való változásokat, de a gazdaság jövedelmét az évi zárlat alkalmával csak általánoságban, az egész gazdasági üzemből vonatkozólag képes feltüntetni. A *kettős* (kereskedelmi) rendszer azonban az egyes üzletágak jövedelmét is kimutatja és pedig nemcsak az évi zárlat alkalmával, hanem évközből is, bármely pillanatban. (Ez utóbbi állítását ugyan néminemű túlzásnak kell tekintenem, mert hátrá a kettős könyvvitel bármikor is lezárható, a zárlatkészítés még a legtekélyesebb és legpontosabb könyvvezetés mellett is sok munkába kerül.)

Ormándy szerint az egyszerű számtartási rendszer nagy előnye a kereskedelmi rendszer fölött, hogy vezetése sokkal egyszerűbb és a jövedelem-számítás biztosabb alapokon nyugszik. A kettős számtartási rendszer ugyanis pénzben értékeli azon vagyontárgyakat is, mint pl. a teljesített munka, alomszalma, takarmány, trágya stb. értékét, amelyeknek meghatározott forgalmi értékük — piaci árak — nincsen, amelyeknek árát tehát a számlálás vezetője saját belátásához képest, tehát önkényűleg állapítja meg és számítja fel és mert minden tételt többször jegyez be, nagyon sok dolgot ad, amely még a középirtokon is teljesen lekötö egy ember munkáját.

Ormándynak e tételes meghatározásaiban teljesen igaza van, aminthogy könyvének is a legfőbb érdeme, hogy mindig a számtartási tudomány mai állásponthoz alkalmazkodva, adja elő a tudnivalókat. E fejtegetéseivel azonban még sehogysem oldja meg azon kérdést, hogy a mezőgazdasági üzemből hol és mikor indokolt az egyszerű vagy a kettős számtartási rendszer? És hogy a számtartás mely ágazataiban kell az egyik, vagy pedig a másik rendszert alkalmaznunk?

A különböző körülményekhez mérten ugyanis — legalább is a pénztári számtartásban — mind a két számtartási rendszernek meg van a maga létjogosultsága. Vannak üzleti gazdaságok, ahol a földbirtok és a felszerelés értéke ugyiszólván csak *hitelalap*, a vele kapcsolatban folytatott kereskedelmi üzlethez. Az ilyen üzlet-ember voltaképpen nem gazda, hanem kereskedő, aki a földbirtokon alapuló hitele révén, annak értékét üzletében évenként többször megforgatja és éppen hitelének nagymérvű kihasználása révén az üzletfelek százaival áll össze.

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZEK TÁRSULAT
BUDAPEST

Legtekélyesebb rendszerű **gőzcséplőkészletek,**

A „Deutsche Landw. Gesellschaft“ Berlin
I. díjjal kitüntetett

szabadalm. „Welger-féle“ teljesen önműködően kötöző **szalmaprés-elevatorok**
kizárólagos gyártól.

ugyszintén **magánjárók** (uti mozdonyok) cséplési, vontatási és szántási célokra (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével).
Külön árjegyzékek mindennemű gazdasági gépekről.

kötetésben, amidőn a tartozások és követelések állandó nyilvántartása elmellőzhető és így csak a kettős (kereskedelmi) számtartási rendszerrel dolgozhatik. Az olyan gazdaság aztán, ha vezetője ügyes kereskedő, óriási jövedelmet ad, a befektetési összegnek gyakran 20, sőt több százalékát. Csakhogy ezt a jövedelmet nem a földbirtok-üzem, hanem a kereskedés, a „Geschäft” hozza. Számos ilyen gazdaságot volt alkalmam megfigyelni, ahol a tulajdonképpeni mezőgazdálkodásra a tulajdonos föltétlenül ráfizetett, de annál jobban jövedelmezett a földbirtokra, mint hitelalapra támaszkodó kereskedelmi üzlet. A magyarországi bérlők nagy része tényleg nem a mezőgazdálkodás, hanem a kereskedelmi üzlet révén boldogul és vagyonosodik. Hogy a közvetítésből származó e vagyonosodás mindig más rovására történik, az mellékes kérdés. Ránk nézve azonban mégis kívánatos volna, hogy gazda-kereskedőink e kiváló üzleti tehetsége, ne a mi rovásunkra, hanem a külföldi kereskedelemben érvényesülne.

Az ilyen kereskedéssel kapcsolatos gazdaságokban tehát a kereskedelmi számtartási rendszer föltétlenül szükséges. De csakis a pénztári számlálásban, ahol mindig tényleges pénzügyekkel dolgozunk. Az azonban, hogy a kettős könyvvitelt a terményszámadások folyó vezetésében is alkalmazzuk és ezután kívánjuk megállapítani az egyes üzemágak jövedelmezőségét, nézetem szerint túlzás, sőt egyenesen képtelenség. Bármely számtartási rendszernek ugyanis csak a pozitív pénzügyekkel szabad számolnia, mert a bizonytalan értékek, mint pl. az alomszalma, trágya stb. bevonása, egyenesen meghamisítja, vagy legalább is illuzóriussá teszi a jövedelmi mérleget.

Mert pl., hogy mennyibe kerül nekem egy igásfogat napi munkája, vagy pedig a takarmány és trágya métermázsája, azt csak utólagosan értékelhetem. A trágya és a szalma értéke el'ebben a következő évek folyamán a piaci termelésben érvényesül. Ezek értékét tehát a termelés évében meg nem határozhatom.

Hogy mily bizonytalanságot okozhat az ilyen értékek bevonása a kettős könyvvitelben, azt a következő példával fogom megvilágítani:

Egy mondjuk 1000 holdas birtok készpénz-bevételi többlete a számadási év végén	16,000 K.
A piaci értékkel bíró leltári készletek értékelkedése	8,000 „
Készpénzben értékelhető jövedelem	24,000 K.
Ehhez járul a kettős könyvvitel szerint:	
A takarmányellátás értékülönözöt	+ 8,000 K.
A szalma „	+ 6,000 „
A trágyakészlet „	+ 4,000 „
Jövedelem	34,000 K.

Ennyit mutat ki a kettős könyvvitel. Hát e kimutatás láttára a gazda a zsebére üt és azt kérdi, hol az a 34,000 K. tiszta jövedelem? Én kaptam 16,000 koronát készpénzben. Elismerem a 8,000 K. tényleges piaci értékű vagyongyarapodást, ez 24,000 K.; ezek habár árfolyam-ingadozásoknak vannak is alávetve, de bármikor értékesíthetők és az árfolyamkülönbséget határozott értékben a jövő mérlegben kiegyenlíthető. De hogyan fogadhassam el a takarmány, szalma, a trágya stb. értékel-

kedést tiszta jövedelemül, holott azok csak a jövő évi termelésben, de nem előre megállapítható árakkal érvényesülnek. Majd a jövő évben, ha pénzt látok belőle, akkor jövedelemnek tekintem. Most még csak felhasználásra váró kész anyag, amelyet gazdaságom jövő évi üzemében fogok értékesíteni és ez érték érvényesülni fog a pénztár jövedelmi mérlegében.

És ez a gazda helyes nézete a jövedelem mérlegelésre tekintetében. Valóságos pénzügyekben állapítja meg birtoka évi jövedelmét. A kettős könyvvitelnek az egyes üzemágak jövedelmezőségét megállapító mérlege azonban másként el sem képzelhető, mert pl. hogy állapítom meg és számítom ki mondjuk a tehenészet jövedelmét, ha a trágyaértéket számításba nem veszem? Így a kettős könyvvitel legfeljebb ha az üzemág készpénzforgalmát nyilvántartja és ezt a célt, az egyszerű kamarális rendszer alkalmazásával sokkal csekélyebb munkával elérhetem. Ha pedig számításba veszem e bizonytalan értékeket, úgy magát a főjévedelmi mérleget hamisítom meg. Olyan probléma merül fel tehát, amelynek megoldása csaknem lehetetlennek látszik.

Pedig dehogyan is az! A kérdés egyszerű megoldása, hogy a gazdasági üzem tiszta jövedelmét számítsuk ki a pozitív pénzügyekkel képviselő tételekből és a leltározási zárlatból; az egyes üzemágak jövedelmezőségére vonatkozó részletes jövedelmi mérleget pedig az általános jövedelmi mérleg alapján, utólagos kombinatív számtartásban állapítsuk meg.

Ez a művelet azonban ugy a kettős, valamint az egyszerű kamarális rendszer alapján egyforma biztonsággal végrehajtható. Mert hogy mennyit költöttem készpénzt a tehenészetre és mennyit volt abból a készpénzbevételem, azt a kezelési költségek aránylagos elosztása után az egyszerű kamarális rendszer alapján is bizony megállapíthatom. Az pedig, hogy mennyibe került a tehenészet takarmányozása és ápolása, az utólagos kombinatív számítás útján állapítom meg, amidőn már a fogaterő és a takarmánytermesztési költséget pozitív alapon kiszámítottam. Az alomszalma és a trágyaérték kiszámításában itt is tévedhetek ugyan, de a számításbeli tévedéssel legalább nem hamisítom meg az általános jövedelmi mérleget.

Hogy e kombinatív számadást példaképp illusztráljam, vegyünk föl egy 100 drbból álló fejős tehenészetet, amelynek pénzhözama az egyszerű vagy kettős könyvvitel szerint:

Tejhozamban 100 tehén után a 200 K.	24,000
Állománybeli értékgyarapodás	4,000
Bevétel	24,000
Készpénzkiadás	6,000
Bev. teli többlet a pénztári napló szerint	18,000
Most jön a kombinatív számítás.	
100 drb tehén takarmányozási költsége:	
q széna a K., q répa a K.,	
q szalma a K., q abrak a K.,	
q alom a K., együtt	12,000
Tehenészet részére fentartott legelő bére	2,000
Tehenészeti személyzet terménybeli járandóságai	2,000
Fogaterő 400 fogatnap a 5 K.	2,000
Forgó-, állat- és épülettöke kamata 60,000 K. a 4%	2,400
Összesen	20,400
Veszteség	2,400

E veszteség pótlására 400 darab tehén után a	korona
40 K. = trágyaérték	4,000
A tehenészet tiszta jövedelme	1800

illetőleg 1 q. trágya termelése, amelyet gazdaságomban legkevesebb 40 fillérrel értékesíthetek, 16 fillérbe került.

Ismétlem, hogy az ilyen kombináló számadás még mindig önkényes ugyan, de legalább nem hamisítja meg az általános jövedelmi mérleget.

A lényeg tehát az, hogy akár a kereskedelmi, akár pedig az egyszerű kamarális számviteli rendszer alapján, pozitív biztonsággal állapítsuk meg a realis készpénzbevételi többletet, valamint a készpénzben meghatározható leltárérték-különbséget. Ez a folyó könyvvitel, a többi pedig a kombinatív számítás feladata. A kombinatív számítás azonban — megfelelő beosztás mellett — mindkét számtartási rendszer mellett keresztül vihető, még pedig teljesen azonos szabotossággal. Minek tehát a sokkal nehézkesebb kettős számvitelt forszírozni ott, ahol az nem föltétlenül szükséges?

A kettős (kereskedelmi) könyvvitel tehát csak a kereskedelmi vagy gyáripari üzemmel kapcsolatos gazdaságokban indokolt, de ott is csak a pénztári napló vezetésében, az üzletfelek számláinak nyilvántartása céljából. Minden más, kizárólag a mezőgazdasági termelésre alapított üzemben teljesen fölösleges munkaerő- és időpocsékolás. Az üzletfelek számláit — miként azt egy további közleményemben kifejteni fogom — az egyszerű számvitel keretében is nyilvántarthatjuk és pedig fele annyi munkával, mint a kettős számtartásban. Miről jó hát akkor a kereskedelmi számvitel alkalmazásával lekötöni és lenyűgözni az oly drága gazdasági munkaerőt?

Fölhozhatnák még e nézetem megzafolására azt, hogy az egyszerű számvitel az utólagos kombinatív számításokkal együtt csaknem annyi munkaerőt vesz igénybe, mint a kettős számvitel. Csakhogy az utólagos kombinatív számításokat a kettős könyvvitelben sem mellőzhetjük, azonfelül pedig ne felejtjük, hogy a téli zárószámadás mellett e munka a téli munkaszüneti időben végezhető és így nyáron a rendelkezésre álló munkaerők jobb kihasználása válik lehetségessé. M. T.

GAZDASÁGI ÉPÍTÉSZET.

Rovatvezető: S. Ahlander Gyula.

Padlás nélküli istállók páramentes mennyezete.

Együttal felelet a következő kérdésre:

Egy a rendes magasságnál nagyobb falazatu tehén-istállót építtettem az elmúlt őszszel és a tetejét ezen épületnek faczementtel fedtettem. Az istálló kiváon levegős, télen elég meleg, nyáron elég szellős. Egyetlen hibája, hogy elegendő, praktikus szellőztetői dacára télen a képződött meleg pára lecsapódik és ezáltal csepeg az egész istállóban naphosszat és a folytonos nedvesség folytán félttem a tető faszerkezetét a kora rothadástól. Kérem, mit tehetnék a folytonos lecsapódás megállítására? E. E.

Hogy istállómennyezete télen erősen csepeg, azt az egyszerű faczement-tető alatt biztosra

LOHERE- és LUCZERNAMAGÉRT

100 kilónkint 10 koronával magasabb árt fizetek a napi árnál, ha a kaszálás idején az illető területen aranka nincs.

Gazdák, kik legkevesebb 30 métermázsá magtermést várnak, sziveskedjenek erről lentjelzett czéget értesíteni, mely tisztviselőinek egyikét azonnal elküldi és a herét lábán megtekintheti. A kiknek földjén még mutatkozik aranka, azok irtsák minél gyorsabban, hiszen 100 kilónkint 10 korona bevételi többlet busasan megtéríti az irtási költséget.

MAUTHNER ÖDÖN
cs. és kir. udv. magkereskedése.
BUDAPEST.

vehette. A facement-fedés elszigetelő képessége ugyan aránylag elég magas, de arra még sem elegendő, hogy az istállóban képződő s a mennyezet alatt összegyűlemelő páratelt meleg levegő erős kihűlését megakadályozza, ami pedig mindig a víztartalom egy részének lecsapódásával, azaz csepegéssel jár.

Szükséges tehát alá még egy jobb elszigetelő réteget helyezni. Ez az elszigetelő készülék a többi között az általam már több ízben leirt, ajánlott s alkalmazott „óvárít” cementszabvány-féle vakoláshól, továbbá egy 3—4 cm. vastag „emulgit” parafalemezborításból, esetleg egy alul berakott „Kosmos” hornyolt aszfaltlemezrétegből is stb. stb.

Hogy a kérdéses esetben melyik lesz a legmegfelelőbb s mely módon kerül a szükséges összes munka a legkevesebbe, az jórésben a fedélszék szerkezetétől, alátámasztási módjától, a szarufák távolságától is függ s így láttatlanban bajos eldönteni.

A 4 cm. vastag „emulgit” elszigetelés négyzetméterét pl. elkészíthetik 4·80—5·20 K.-ért, mindaddig, míg a szarufák távolsága nem haladja meg a 85 cm.-t.

Ha nagyobb, akkor már kisebb méretű gerendákat kell közéjük tolni s bár így már 3 cm. vastag lemezek is alkalmazhatók, a munka mégis jóval tetemesebb kiadással járhat.

Nagy szarufa-köznél a „Kosmos”-lemezeket sem tanácsos egyenest a szarufák alá szegezni, hanem be kell lécezni 35—40 cm. távolságra, ami azonban jóval olcsóbb, mint a gerendák közbeiktatása. A készre vakolt „Kosmos” elszigetelés 1 m² felülete körülbelül 4·50—4·80 koronába kerül.

Mint elszigetelő maga a legolcsóbb az „óvárít”, mert négyzetméterét 2·50—3·0 K.-ért is elő lehet állítani, csak az a baj, hogy ezt nem szabad közvetlenül a szarufák alá szegezni. A cementes homokból készült réteg maga t. i. aránylag jó hővezető s így mindig a fölötte levő nyugvó és száraz levegő segítségére szorul, az utóbbi azonban a jelen esetben valószínűleg oly csekély vastagsága lesz (aligha több 16—18 cm.-nél), hogy a hőkiegyenlítést teljesen megakadályozni alig képes s nincs kizárva, hogy erősen hideg és szeles napokon a mennyezet azután is, ha nem is csepeg, de mégis átnedvesedik. Az óvárítot ezért én rendszerint lepadlózott istállók elszigetelésére használom, vagy ha már a padlás terét el is hagyom, a fedélszerkezetet úgy tervezem, hogy az elszigetelő fölött átlag legalább 0·60—1·00 méter légtér maradjon.

Ha az itt leirt elszigetelési költségeket sokalaná, mert nagyobb felületnél tényleg drága mulatság is lesz és nem reflektál teljesen száraz s biztosan évtizedekig tartó burkolásra, olcsóbb módon is javíthat a helyzeten. Csökkentheti például a csepegést már azáltal is, hogy a szarufákat alul bedeszkázza, vagy sürübben (18—20 cm. közre) belécezteti s kátrányos lemezzel bevonatja s többször egymásután enyves mésztejjel bemeszelteti.

Facement-tetőnél, amely amugy is nehezebb teherre s így bizonyára erősebben is van konstruálva, megengedhető volna egy ugynevezett alpályafödém betöltése is, mely Német-

országban, sőt nálunk is, pl. Tolna egy részében, igen használatos. A szarufák alá, de hosszára, keresztben kb. 1·0—1·20 méter távolságra oldalukon kihornyolt 8—8 cm. hevederfákat szegeztek. A hornyba tolatja aztán, sőt egymás mellé a palyafakat, mely egy 5—6 cm. vastag hasított vagy gömbölyű formából áll, agyagos szalmával körülcavarva. Alulról az egész ki lesz agyaggal simára tapasztva és többször kimeselve. Az egészhez természetesen kellő gyakorlat szükséges; de ha jól csinálják, úgy mint Németországban több helyt magam is meggyőződhettem, elég tetszetős, száraz s tartós istállófödémnek nyerne. Hátránya, hogy igen nehéz s ezért erős s költséges fedélszékét igényel. Szählender Gy.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

587. kérdés. Tanyámon egy drb marha lépében elhullott, mire az állatorvos azonnal védőoltóanyagot hozott. Másnap azonban, mire az oltóanyaggal kiérkezett, egy másik darab is elhullott, amelyet felbonczóván, megállapította, hogy most már rapid szérumot kell használnia. Mire azonban ez megérkezett, még 4 darab marhám elhullott, de oltás után az elhullás megszűnt. Kérdem: felelős-e az állatorvos azon mulasztásért, hogy nem mindjárt a kellő szérumot hozta és hogy mennyi az oltási díj? B. M.

588. kérdés. A „Köztelek”-ben az 544. kérdésre adott feleletből tisztán megérthető, hogy a szegődményes mesteremberek cselédeknek tekintetvén, miután a gazd. munkás- és cselédszolgálatnál biztosítandók baleset ellen, az állami munkásbetegség- és balesetbiztosítói kötelezettség alól felmentvők. Minő elbírálás alá esnek a mesteremberek segédei, kik nem szegődményesek, de heti vagy havi bérért dolgoznak s ugy ezek, mint előbbieik — cselédek lévén — az elsőfoku iparhatóságnak bejelentők-e nyilvántartás végett? M. O.

589. kérdés. A szomszédomban levő mezőváros országos vásárán, mely ez év július 23-án tartott meg, egy korcs tehenet 2 drb szopós borjuval vettem meg 500 koronáért. A vétel után 10 napra a tehén megbetegedett és ronc-szó orrhuruban rövidesen elhullott. Bonczolás alkalmával a ronc-szó orrhurát tényleg konstatáltattam, ugyszintén kis mértékben a májmétey is. Tisztelettel kérdem a t. szerkesztőseget, van-e törvényes intézkedésünk a fent jelzett betegségek bármelyikére és hogy követhetem-e az eladótól a teljes kár megtérítését vagy a ronc-szó orrhurát, vagy a métey-kór révén? A megbetegedésről a vevő értesítve lett. M. H.

590. kérdés. Kocsisomat, ki 12 évig nálam lakott, a lovak, saját hibáján kívül, agyon-gázolták, meghalt. A cselédbiztosítási törvények életbelépése óta a biztosítási összeget fizetem s így családja 400 korona biztosítási összeget élvezne, azonban feleségével vadházasságban élt s három kiskoru gyermeke törvénytelen. A szerencsétlenséget megelőzőleg házasságukat

törvényesíteni akarták s a törvényszabta 21 napi hirdetési határidőből már 10 nap le is telt, mit házassági tanusítvánnyal bizonyítani is tudok, továbbá házassági szándékuk kinyilvánítása alkalmával az anyakönyvvezető előtt a gyermekeket tőle származottaknak elismerte. Kérdem: hogyan eszközölhetném ki az árván maradt család részére a 400 koronát s ha meg kapják, kinek lesz az kiutalva, az árváknak-e vagy az özvegynek, mert az előbbi esetben a keresztveleket is ki kell váltani. G. S.

591. kérdés. Mangalicza sertésenyészdékben — noha minden ellés előtt az ellető a lehető legalaposabban fertőtlenítve lesz (a kutyriczák szétszedhetők, ezek szublimálttal, a falak kétszeres meszeléssel), a malacok mégis 4—5 hetes korukban himlőbe esnek. Himlőoltóanyagot sehol sem kapok s így csak odairányulhat minden igyekezetem, hogy bő és száraz alommal, az istálló tisztántartása és a malacok meghűléstől való megóvásával a kór minél enyhébb lefolyásával tegyem Mindennek dacára tetemes százalék veszteségünk van. Most újában észleltem néhány beteg malacznál, hogy felreturják az almot és a hideg betonra fekésküsznek; hiába igazítjuk el az aljzót ismét csak felreturják, vagy odafeküsznek, ahol csak néhány szál szalma van alattuk. Nem-e lehet ez az oka a kór rosszindulatú voltának? Cselédsertéseink is mind leresztülésnek a himlőn, az elhullási százalék azonban igen csekély. G. F.

Feleletek.

Védőoltás a lépene ellen. (Felelet az 587. sz. kérdésre.) Az állatorvos helyesen cselekedett, amidőn a fertőzött állományt nem a szokásos ojtóanyaggal, hanem szérummal kezelte, mert különben könnyen megeshetett volna, hogy az ojtás maga elhullásokat okozott volna.

A védőoltás díjazása felől a „Köztelek” f. é. 64. számának 1649. oldalán adott felelet tájékoztat.

Szegődményes mesteremberek segédei. (Felelet az 588. sz. kérdésre.) A szegődményes uradalmi mesterember segéde rendszerint nem az uradalommal, hanem a mesterrel áll szerződési viszonyban, ennél fogva jogviszonyaik tekintetében az ipartörvények hatálya alá tartozik. A bejelentés köteleessége tehát a fel-fogadó mestert terheli. Magát a mestert nézetünk szerint nem kell bejelenteni.

Szavatosság ronc-szó orrhurát. (Felelet az 589. sz. kérdésre.) Az eladó csak abban az esetben szavato, ha bebizonyítható, hogy az elhullást okozó betegség legalább csirájában meg volt az állatban az eladás idején. A ronc-szó orrhurát azonban heveny betegség, mely esetleg már 24 órával a fertőzés után nyilvánul kóros jelenségekben s ha tehát a betegség a jelen esemben csak tíz nappal a vétel után kezdődött, akkor a bizonyítás a mondott irányban lehetetlen. Kismértékű májmétey egészen jelentéktelen baj, mely nem kötelez szavato-lásra. A szerzőgő üszök majd mindig csak szór-ványosan, mindezek szerint helyi okok behatása folytán fejlődik.

≡ Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök ≡

az ország-szerinte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták” len- és heremagtisztító-gépek

Előremondott hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben s gazda minden követelményének legjobban megfelelő általános terménytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtórőre alkalmasva. — Ezúti újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzékért kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Teléfono 69. szám.

1905. évi Nagy-Ényden állami aranyéremmel kitüntetve.

Sürgőnyezim: Kalmár-restagyár.

Törvénytelen gyermekek segélyezése. (Felelet az 590. sz. kérdésre.) Ilyen kivételes esetekben a segélypénztárnak módja van rendkívüli segélyt adni. Ennek utalványozása végett tessék a központi igazgatósághoz folyamodni. A kérvényben elő kell adni a tényállást s csatolni kell az ennek bizonyítására vonatkozó okmányokat. A rendkívüli segélyt az igazgatóság belátása szerint annak adja meg, akit arra méltónak talál. Nézetünk szerint a konkrét esetben a gyermekek tarthatnak arra számot.

Sertések ojtása orbáncz ellen. (Felelet az 591. sz. kérdésre.) Az állategészségügy rendezéséről szóló 1888. VII. t.-cz. 103. §-a értelmében „az orbáncz beojtása csak hatósági engedéllyel és állatorvos által történhetik“, az idézett törvény végrehajtására kibocsátott 40.000—1888. sz. földmivelésügyi miniszteri rendelet 285. §-a értelmében pedig „a sertések birtokosának határozott kívánságára a sertések beojtását a hatóság megengedheti, a beojtásnak azonban a hatósági állatorvos felügyelete alatt kell történnie és állatorvos által végeztetnie“.

-y-

A Szolnokvármegyei Gazdasági Egyesület ünnepe.

Az egész ország gazdaközönsége rokonérzésének megnyilatkozása mellett ünnepelte vasárnap a Jász-Nagy-Kun-Szolnokvármegyei Gazdasági Egyesület fennállásának 50 esztendő évfordulóját. Az ünnep nemcsak bensőséges, meleg, de impozáns is volt. Darányi földmivelésügyi miniszter, akit a kiegyezési tárgyalások szinte nélkülözhetlenné tesznek most az osztrák fővárosban, félbeszakította államférfiai felelősségteljes munkáját és sietett részt kérni a gazdatársadalom e szép ünnepéből. Személyesen adta át a magyar kormány elismerését az egyesület ügybuzgó vezetőinek és az azok közé csoportosuló gazdáknak, akiknek összetartását, hazafiaságát példaképpen állította oda az ország többi gazdatársadalmi szervezetei elé.

A Jász-Nagy-Kun-Szolnokvármegyei Gazdasági Egyesületet az abszolútizmus idején szervezte az akkoriban még ifjú Szapáry Gyula gróf. Ugy, mint az Országos Magyar Gazdasági Egyesület is ezekben a nehéz időkben, szintén egyik oltára volt a nemzeti érzéseknek. Maga köré vonzotta a haza sorsán aggódókat, a hazáért dolgozni kívánókat, a nemzet jobbait, akik lassu, de annál gondosabb munkával készítették elő a kibontakozást, a gazdasági előrehaladást ma már mindig szélesbülő mesgyéjét. A gazdasági egyesületeknek ez irányu munkálkodását vajmi kevesen ismerik. Csak olyankor, ha visszakísért az önkényuralom, az elnyomatás szelleme, mint a közelmúltban is, látjuk azt, hogy a gazdatársadalom szervezetei mennyire megbízható szilárd talapzatát képezik nemzeti önállóságunknak.

A jubiláló egyesületet üdvözlő beszédében ezt a körülményt emelte ki Darányi földmivelésügyi miniszter. Erre mutatott rá az Országos Magyar Gazdasági Egyesület képviselőjében az ünnepségen megjelent Szilassy Zoltán orsz. képvis. is, aki az ország gazdaközönsége által a mezőgazdasági érdekképviselőnek szinte egyakaratu-

lag sürgetett törvényhozási uton való rendezéséről szólva, az ünnepelő közönség zajos helyeslése közepette fejtette ki, hogy mily fontos szerep vár jövőben a tevékenyen munkálkodó gazdasági egyesületekre, amilyen a szolnokvármegyei egyesület is. Az érdekképviselő rendezésével várható föllendülése a gazdasági életnek fogja csak igazán megmutatni, hogy mily nagy hivatásuk van a gazdatársadalom ama szervezeteinek, melyeket nem a kényszer, de egymás jól felfogott érdeke hoz össze vállvetett munkálkodásra. A mezőgazdasági kamarák működésének nem csupán ellenőrzői, de rugói is lehetnek a gazdasági egyesületek.

Az ünnepség külső fényének emelése céljából a jubiláló egyesület nagyobb arányu mezőgazdasági kiállítást is rendezett. Ez a kiállítás úgy tűnik föl előttünk, mint a bevégzett munka kézzelfogható eredménye. A Tiszavidék, az alföldi rónaság pazar kincseit mutatják be e kiállításon, főleg a vármegye belterjesen gazdálkodó uradalmait. Tanulságos látványok egész hosszú sorát nyújtja ez a szerény, nem hivalkodó kiállítás, biznyságául annak, hogy a Jász-Nagy-Kun-Szolnokvármegyei Gazdasági Egyesület nem csupán a gazdasági politikai kérdéseket tartotta félszázadon át ébren, de a gyakorlati gazdálkodás terén is utjelző, világító fáklyaként szerepelt. A gazdasági egyesület szajoli mintagazdasága, nagyarányu homoki szőlőtelepe, ecseghi csikólegelője, közel hat millió korona forgalmat felmutatni tudó fogyasztási és értékesítési szövetkezete, egytől-egyig azt bizonyítják, hogy a jásznagykun-szolnokvármegyei gazdák a vármegye országzserte ismert kielégítő gazdasági viszonyait nem csupán a Tisza-völgy áldott, dusan termő talajának köszönhetik, hanem annak az összetartó munkálkodásnak is, melynek példaképpen említhető megtestesítője maga a jubiláló gazdasági egyesület.

A Jász-Nagy-Kun-Szolnokvármegyei Gazdasági Egyesület legtöbb sikerét továbbá annak is köszönheti, hogy mindvégig voltak lelkes vezetői. Az egyesület első elnökének és szervezőjének: Szapáry Gyula grófnak méltó utóda van ezidőszert Almágy Imre grófban. Ez a fiatal, nagy tudásu, művelt magyar gazda egyéni szeretetreméltó tulajdonságaival, faradhatatlan buzgóságával középpontja a szolnokvármegyei gazdák társadalmi mozgalmainak, kezdője minden a magyar gazda boldogulását elősegítő törekvésnek. A jubiláris emlékünneppel alkalmával elsősorban őt illeti meg a gazdasági egyesület minden sikeréért az elismerés. Azt hisszük, hogy az ország gazdaközönsége örömmel rójjá le iránta ezuttal is elismerését.

A szolnoki jubiláris ünnepségekről kiküldött munkatársunk a következőkben számol be:

Az ünnepély első részlete a vármegyei ház közgyűlési termében folyt le, amelyet zsufolásgig megtöltött az ország minden részéből egybesereglett gazdaközönség. A közgyűlésen képviseltette magát az Országos Magyar Gazdasági Egyesület: Szilassy Zoltán, orsz. képviselő, szövetségi titkárral, a Magyar Gazdaszövetség Nagy Emillel és Meskó Pál titkárral, a pestvármegyei, a békésvármegyei, pozsonyvármegyei, aradvármegyei, kecskeméti stb. gazda-

sági egyesületek. A magyar kormányt Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter képviselte, rajta kívül részt vett a közgyűlésen Tóth János kultuszminiszteri államtitkar; ott láttuk továbbá az ország kiválóbb gazdái közül Keglevich Gábor grófot, Szapáry György grófot, Pap Eleket, Gorowe Lászlót, Lippich Gusztávot, Szentkirályi Kálmánt, Lossonezy Mihály min. tanácsost, Magyar Kossa Gábort, Kégl Györgyöt, Dessewffy Emilt, Abrahám Dezsőt, Koritsánszky Jánost, Kenéz Zoltánt, Nagy Emilt, Keller Istvánt, Serfőző Gézást stb.

A diszközgyűlést Almágy Imre dr. gróf főispán gazdasági egyesületi elnök nyitotta meg mély figyelemmel halgatott beszéddel, amelyben köszönetét és elismerését fejezte ki Darányi földmivelésügyi miniszternek és a társegyesületek kiküldötteinek megjelenéséért. Majd lendületes szavakkal emlékezett meg az egyesület félszázados múltjáról, amelyben az öröm és a szomorúság sűrűn váltakoztak. Tetszés mellett mutatott rá ezután arra, hogy az egyesület vezéreszméje mindenkor a haza földje iránt rajongó szeretet volt. Vázolta ezután az egyesület megalakításának nehéz körülményeit és annak félszázados munkálkodását.

Élénk tetszéssel fogadott beszéde után Darányi földmivelésügyi miniszter kért szót és a következő beszédet mondotta:

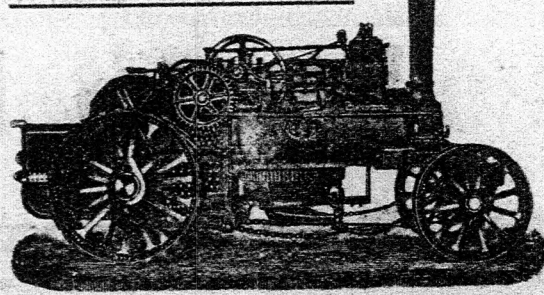
T. Közgyűlés! Amidőn ezen ünnepélyes alkalommal megjelentem az önök körében, tettem ezt azért, hogy elismerésemnek, méltánylásomnak és köszönetemnek adjak kifejezést ezen egyesület 50 éves hazafias működése iránt. Ezen egyesület, azt hiszem, a legrégebb vidéki gazdasági egyesület. Ezen egyesület bölesőjét akkor ringatták, amikor Magyarország felett nagyon nehéz és komor felhők vonultak végig. És akkor is, 50 év előtt ez egyesület szerény falai közt oltárt állított a hazaszeretet szent tűzének és azt a tüzet élesztgette, mert soha elaludni nem engedte. (Éljenzés.)

Az elnök ur öméltsága messze tulbecsülte az egyesület körül való csekély tevékenységemet, de legyenek meggyőződve, hogy amit tettem és tehetek, azt örömmel tettem és teszem (Éljenzés), mert azt tartom, hogy csak vállvetett munkával lehet nagy eredményeket elérni. Összetartás által kis nemzetek nagyok lesznek, szét-huzással nagy nemzetek is az enyészetnek mennek elébe. Ami áll a nagy dolgokban, áll a kicsinyekben is. Az egyes ember elszigetelten nagyon keveset tehet. A költő is azt mondja, hogy: „A porszemet, amely magában áll, elfújja egy szellő, egy lehellet.“ De ha összetapad ha összesző, ha sziklavá tömörül, akkor a fergeg sem ingatja meg. (Ugy van! Tetszés.) Ez áll mindenütt, és áll különösen a mi gazdasági tevékenységünkre nézve.

De eljöttem t. uraim azért is, hogy kegyelettel adózzak azon megdicsőült férfi emlékeknek, akinek arczképe fog ma leleplezteni és akit ma önök ünnepelnek. Ehhez a megdicsőült férfihoz engem régi emlékek kötnek. Barátságának melegét évtizedeken át éreztem. Minket összehozott a legmagyarabb folyó, a Tisza folyónak sorsa. Annak a folyónak sorsa, amely Magyarországon kezd és Magyarországon végzi pályafutását. A nagy szegedi árvíz után, amidőn

Boroszló Budapest

Közvetlen árak és csótól feltételek.

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utibengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít

6029

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár

Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

rémület szállta meg az egész Tisza völgyét, — van ennek 30 esztendeje, — akkor együtt alkottuk meg a tiszavölgyi társulatot, együtt szolgáltuk ezt az ügyet. Láttunk sok veszedelmet, láttunk sok vihart, de ma már elmondhatjuk, hogy az a fészek, amelyen a magyar népzömlakik, a nagy magyar Alföld minden körülmények között biztosítottak tekinthető az elemek csapásai ellen. (Lelkes éljenzés.)

En azt hiszem, hogy a közgyűlés méltóbban nem is ünnepelhette volna meg enapot, mintha e nappal és 50 éves jubileumával együtt ünnepli első elnökének és alapítójának, Szapáry Gyula grófnak nemes emlékezetét.

És végül engedje meg a t. közgyűlés, hogy midőn önöknek szerencsét kívánok eddigi 50 éves érdemes működésükhöz és kérem önöket, hogy mindenki vegye ki ebből a maga részét, engedjék meg, hogy hálásan emlékezzem meg ezen egyesület érdemes elnökének, t. barátomnak, a főispán ur ömeltóságának 12 éves működéséről. (Éljenzés.) Ő nemcsak érdemes főispánja a vármegyének, hanem, azt hiszem, minden tulás nélkül mordhatom és anélkül, hogy az ő szerénységét sérténém, ő ennek a vármegyének társadalmi, gazdasági tekintetben is első embere, vezére. (Ugy van.) En, aki annyi éven át működtem tisztelt barátommal együtt, közelről láttam meleg érdeklődését a nép iránt. Tudom azt, hogy a szegény ember az ő ügyebajával nem hiába fordul hozzá; tudom, hogy az ő ajtója a szegény ember előtt soha sincs bezárva. Akik kényelmesen, bőségben élhetnének, de ahelyett, hogy ezt tennék, egészen a közérdekek szentelik munkásságukat, azok megérdemlik, hogy ne csak a kormány fejéze ki elismerését velük szemben, hanem a közönség is, amelynek szolgálnak. En azt kívánom t. barátomnak, hogy haladjon ezen az uton tovább és érje meg a legnagyobbat, érje meg munkájának sikerét, eredményét. Kívánom, hogy eddigi babéraihoz számos újabb babérlevelet fűzzön. (Lelkes éljenzés és taps.)

Lippich Gusztáv tartott ezután Szapáry Gyula gróf érdemeit méltató ünnepi beszédet, amelynek kiemelkedő határos részlete az volt, amelyben a magyar középirtokos-osztály talpraállításának szükségességét fejtette ki. A lendületes beszéd után lehullott a lepel Szapáry Gyula gróf sikerült arczképéről.

A közgyűlés ezután elismerése jelöl az egyesület tiszteleti tagjai sorába választotta Fehér Miklós ny. államtitkárt, Borhy György földirtokost, Almássy Edvárdot és Kunze Imrét, Törökszentmiklós volt főjegyzőjét, kik legregibb tagjai az egyesületnek.

Szilassy Zoltán az OMGE., Meskó Pál a Magyar Gazdaszövetség, Keglevich Gábor gróf a Pestvármegyei, Beliczay Géza a Békésvármegyei Gazdasági Egyesületek üdvözlését és elismerését tolmácsolták, végül Antal Sándor méltaita szép beszédben Almássy Imre gróf érdemeit s az egyesület tagjainak hálája és elismerése jelöl remek kivitelű diszalbumot nyújtott át neki.

A közgyűlés végeztével a vendégek a kiállítás területére hajtottak, amelyet Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter nyitott meg rövid beszéddel. A kiállítás megtekintése után a Kossuth-szállóban 400 teritékű lakoma volt, melyen Almássy Imre gróf a királyt, Lippich Gusztáv a minisztert, Darányi miniszter Almássy gróftól köszöntötték fel.

A szénhiány és a szénuzsora.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Igen tisztelt szerkesztő ur! A „Köztelek” „Egyrölmásról” című rovatában szeptember 11-én a szénhiány és „szénuzsora”-val foglalkozik és ezimben és szövegben egyaránt uszorával vádolja a magyar szénbányavállalatokat.

Ámbár, mint egy nagy magyar napilap közgazdasági rovatának vezetője, módomban állana e cikkre saját lapomban válaszolni, de sulyt helyezek rá, hogy soraim ugyanott jelenjenek meg, ahol a sulyos vád elhangzott. Ezért tisztelettel kérem, sziveskedjék az alábbiaknak helyt adni:

Hogy a közénhiányt mi okozza, azt talán fölösleges a „Köztelek” intelligens közönségének magyarázni. Nincs munkás. Ez a két szó az egész nagy kérdés titka. A régi jó munkások kivándoroltak, az óriási áldozatokkal megszerzett és jelentékenyen magasabb bérekkal beállított új munkások pedig felannyit sem képesek termelni mint elődeik.

Az ekképp korlátozott termeléssel szemben azonban a szükséglet még két év előtt lehetetlennek tartott módon megnövekedett. Az 1906. évi jó termés és az ugyanev év eleje óta beállt nagyipari lendület a magyar vasutak forgalmát rendkívüli mértékben emelte. A malmok és a czukorgyárak szintén a jó termés folytán 30—40 százalékkal több szenet emésztettek fel, a vasöntödék, téglagyárak szén szükséglete szintén megfelelően nőtt. Ehhez járult hogy a fakészletek fogytán vannak az országban s ami van, az tüzelésre drága. Így a mezőgazdasági szeszgyárak és üveggyárak, melyek eddig nagybárra fával tüzeltek, tavaly a széntüzelésre tértek át. S ahol ezelőtt a cséplőgépeket szalmával fűtötték, ott a tavalyi gazdag termést majdnem kizárólag szénnel fűtött gépekkel csépeleltek.

S így megnövekedett szükséglettel szemben a bányák nagy küzdelemmel és óriási áldozatok árán legfeljebb azt tudták elérni, hogy termelésüket az addigi nivón tartassák. Óriási kereslet állt és áll szemben tehát a majdnem változatlanul maradt termeléssel. Már maga a kereslet illetén alakulása elég ok arra, hogy valamely cikk árát lényegesen felemelje. De ha ehhez jön még a munkabérek tetemes emelése, a bányaszatnál felhasznált fa, robbantóanyag, vasrúrk gépek, villamos készülékek stb. cikkeknek horriblis drágulása, amelyek mind hozzájárultak a termelési költségeknek jelentékeny emeléséhez.

Ha a bányák a szén árát a termelési költségek emelkedésével arányban emelték volna, vajjon volna-e joga valakinek azért uszorával vádolni őket? Azonban nem teheték ezt, mert termelésük a régi áron előre le volt kötve s így a több kiadásokért csak a jövőben fogják magukat kárpótolhatni.

Uj kötések persze csak magasabb áron kötnek a bányák, de ezekben az emelkedett szénárakban sem nyilvánul seholy áremelés, amilyen a külföldön most napirenden van.

Igy az ostrai és sziléziai bányaszatoknál megkésztették a szén árát; ipari szén, mely az áremelkedés előtt 80 fillérért kapható volt Ostrauban, ma 150—160 fillér alatt alig kerül piacra; Angolországban a kiváló szénminőségű ár 14 shillingről 24 shillingre emelkedett! Pedig Ausztriában és Angliában az áremelkedést megelőző pangás távolról sem volt olyan mértékű, mint nálunk.

Ott oly inségárat, mint amelyeken a mi bányáink létesítettek kötések, nem is ismernek.

Teljes tájékoztatásra vall tehát, ha ilyen körülmények között uszoráskodással vádolják a magyar szénbányákat s legjobban csodálom, hogy ez a vád a magyar gazdák lapjában emeltetett a szénbányák ellen, amelyek eddig a magyar földbirtokra nézve elég jövedelmező alanyoknak bizonyultak.

Ugyanílyen tájékoztatásra vall az a követelés, hogy az állam egy-két szénbányáuzemet sajátítson ki, hogy ilyképp a szén árára befolyást gyakorolhasson.

Nos hát a porosz államnak vannak ilyen czélból vásárolt bányái és bebizonyult, hogy a porosz államvasut minden magánbányától olcsóbban vásárolja a szenet, mint az állam bányájától. Vagy ne menjünk olyan messzire. A magyar kincstárnak is vannak Diósgyőrött szénbányái. És itt nem képes annyit termelni, amennyire a saját vasgyárának szüksége van. Most is egyik magyar magánbányavállalat segíti ki.

De különben a magyar bányáknak semmi kifogása az ilyen kísérlet ellen, ha egy pár milliót ki akar dobni a kormány, ám tegye, de hogy a gazdáknak ebből mi hasznuk lesz, azt igazán szeretném tudni.

Köszönve igen tisztelt szerkesztő urnak, hogy soraimnak helyet adott, vagyok igaz tisztelettel

Fodor Ferenc,

a Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesülete titkára.

Kétségbe nem vonható, hogy a széndrágulást elsősorban a fogyasztás emelkedése és a munkás hiánya okozta. De el nem vitatható, hogy ennek fokozásához nagyban hozzájárult a bányavállalatok rövidlátása és kapzsisága. Ha a bányavállalatok idejében megadták volna a munkásoknak azokat a munkaárakat, melyekkel a külföld elcsalta őket tőlünk, akkor a fogyasztás állandó emelkedése mellett sem lett volna széninség. A szénáraknak a munkabérek emelkedésével indokolt emelése ellen pedig sok szó nem esnék, mert ma elsősorban nem az a panasz tárgya, hogy drága a szén, hanem hogy nincs szén, mert ha volna, mindjárt nem volna ilyen drága.

A munkásokat azonban bányavállalataink a külföldre engedték, mert bár termelésük csökkent, de az emelkedő szénárak a jövedelmet nemcsak biztosították, de jelentékenyen fokozták is. Böles előrelátással, okos vezetéssel s kevesebb kapzsisággal a mai bajok elmellőzhetők lettek volna.

Az állami szénbányák jelentőségének lebecsülése sem helyen való. Ha az állam a kartellel egy huron pendül, vagy a bánya kezelésében hanyag és felületes — mint megengedjük sok esetben — akkor az állami szénbánya sem ér semmit. De hogy ez egy öntudatos és tervszerű gazdasági politika vezetőjének a kezében hatalmas fegyver a szénárak szabályozása tekintetében, az kétségtelen. Még hatékonyabb volna azonban egy kartell törvény, amely az ily nagyfontosságú kartellel, mint a szénkartell, állami és társadalmi ellenőrzését lehetővé tenné.

Mig a szénvállalatokon kívül a széndrágaság fokozásában a közvetítők, a szénhiány előidézésében pedig a kormány is részes, fölösleges mondanunk.

Szerk.

HEUCKE A. Hausneindorf gőzeke-gyár kltánó rendszere **gőzeke-készleteit** szállítja a magyarországi vezérképviselőt: **Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t., Komáromban.**

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Az OMGE. közleményei	Oldal	1857
A szénkérdés		1857
A Szolnokvármegyei Gazdasági Egyesület ünnepe		1863
A szénhiány és a szénuzsora		1834
Tárcza.		
A szolnoki kiállítás		1858
Lótenyésztés.		
Lótenyésztésünk		1859
Üzemtan.		
Számtartási kérdések		1860
Gazdasági építéset.		
Padlás nélküli istállók páramentes mennyezete		1861
Levélszekrény		1862
Vegyések		1865
Ampelológiai kiállítás Pécsen. — A vagonhiány és egyéb vasuti mizériák. — Kitüntetés. — A pécsi szőlő- és gyümölcskiállítás. — Jubileumi kiállítás Monoron. — Terményszállítások a hadsereg részére. — Tenyész-állatdíjazás Malaczkán		
Kereskedelem, tőzsde		1866
Szerkesztői üzenetek		1866

Ampelológiai kiállítás Pécsen. Az 1907. évben Pécsen rendezett országos ipari és mezőgazdasági kiállításon a csikmádéfalvi Istvánfi Gyula dr. tud. egyetemi ny. r. tanár, kir. igazgató vezetése alatt álló m. kir. központi szőlészeti kísérleti állomás és ampelológiai intézet gazdag kollekczióval van képviselve, mely az intézet feladatait s működését méltó módon tünteti fel. Az intézeti kiállítás kettős páholyának baloldali bejáratánál az erjedéstani osztály gyűjteményében látható a borélesztők nyeresége egészen addig a pontig, mikor a nemes fajélesztők alkalmas szállítóedényekben a szőlősgazda rendelkezésére adhatók. Kiállítottak az iparban alkalmazott nevezetesebb élesztők tiszta tenyészetei, továbbá az intézetben feldolgozott tokajhegyaljai nemes borélesztők közül a fontosabbak. Ezután következik Baranya vármegye szőlőtalaj- és kőzetgyűjteménye. A páholy középső részén helyzetett el a borkémiai osztály részéről egybeállított „Borteknikai gyűjtemény”, melynek kiegészítője a különböző méretű mustmérők összehasonlító bemutatása és a gyakorlati vizsgálatra szükséges eszközöket összefoglaló „Kis borászati laboratórium”. A mustmérők mellett a pécsi Csomorika szőlő 1906. évi mustjának alkotórészeire bontása lát-

ható. Folytatólagosan vannak az intézet kiadványai, továbbá az intézetnek a szőlőbetegségeket népszerűen ismertető kiadványaiból „Utmutatás a peronospora elleni védekezésről” cz. füzet, mely a látogató közönségnek ingyen bocsájtatik rendelkezésre, továbbá „Jelentés Maros-Torda vármegye szőlőgeológiai felvételéről” két testes kötete. A kiállítási páholy többi részét a „Növénypathológiai és élettani osztály” gyűjteménye foglalja el, mely gyűjteményben hazánkban fellépő főbb szőlőbetegségekre vannak tanulságos készítményekben kiállítva. A páholy falain változatos összeállításban látható erjedéstani, vegyelemzési grafikonok, Baranya vármegye szőlőtermelő községeinek szőlőstatisztikai térképe, a cselnai szőlőhegy olajestményű képe, az Ampelológiai Intézet működési statisztikája, fényképfelvételek az Ampelológiai Intézet egyes épületeiről, négy keretben talajjelző növények és az Istvánfi Gyula dr. szerkesztette és személyes vezetése alatt készülő „Szőlőpathológiai fali táblák” cz. sorozatából 10 drb színes eredeti szőlőpathológiai fali tábla, melyek az előző betegségektől tartalmazott szőlőrészeket tüntetik fel. A páholy előterében álló tárló szekrényben bemutatásra került a magyar ampelográfia előmunkálataiból a honi szőlőfajtákról készült 8 drb eredeti akvarell kép. Az intézetről való tájékozódás ötletéből kiállították még közvetlen a bejáratnál az Ampelológiai Intézet lát képe és az intézet helyszínrajza az 1907. állapot szerint felvéve.

A vagonhiány és egyéb vasuti mizériák. Még élénk emlékezetünkben vannak a tavalyi vagonhiány okozta vasuti mizériák, melyekannyira késleltették a gabonaforgalom lebonyolítását, tényleg pedig türethetetlen szénínséget okoztak. A MÁV. igazgatósága akkor rossz időjárással és a hőtermés okozta rendkívüli kivitellel okolta meg a szállítás késedelmezését. Az idén azonban gabonatermésünk nagyon is gyenge, kivitellünk aránylag csekély és ennek dacára a vagonhiány következtében forgalomzavarok tapasztalhatók. Ha most már a tavalyihoz hasonló kemény tél következne be, a tavalyi szénínség okozta mizériák újból bekövetkeznének. A MÁV. igazgatóságának tehát idejekorán gondoskodnia kell, hogy e bajoknak eleje vethessék. Arról, hogy az előző kormány 2000 vagon Olaszországnak kölcsön adott, a jelenlegi igazgatóság nem tehet, hanem igenis tehet arról, hogy a mozdonyok és vagonok száma már most fokozatosan szaporíttassék, a pályaudvarok kibővítésével, új állomási raktárak létesítésével, kettős sínparók készítésével és a tehervonatok gyorsaságának fokozásával a forgalom lebonyolítása megkönnyíttessék. Legfőbb ideje, hogy a multak mulasztásai

helyrehozassanak. Régóta biztatnak már azzal, hogy a beruházási kölcsönből jut a MÁV.-nak is, nem kívánunk tehát egyebet, mint e régi ígéretnek legalább is fokozatos beváltását. Reméljük, hogy a mostani kereskormány már most mindent meg fog tenni a forgalom gyorsításának fokozására.

Kitüntetés. Jablonowski Józsefnek, a rovar-tani állomás igazgatójának, a mezőgazdaság terén kifejtett buzgó és eredményes működése elismerésül Ófelsége a királyi tanácsosi ezimmet díjmentesen adományozta. Mi tiszta szívből üdvözljük a jeles szakembert és kiváló szakrovatvezetőnket e magas kitüntetés alkalmából, amelyet egy tudományos és gyakorlati tevékenységével, valamint irodalmi munkásságával teljes mértékben kiérdemelt.

A pécsi szőlő- és gyümölcskiállítás. A pécsi országos kiállítás keretében szeptember hó 20-25-ig nagyarányú szőlő- és gyümölcskiállítás lesz. A kiállításra nagy számban történnek jelentkezések, a kiállítók díjazására igen sok arany-, ezüstérem és oklevél áll rendelkezésre. A kiállítással egyidejűleg gyümölcs vásár is lesz.

Jubileumi kiállítás Monoron. A monori hitelszövetkezet 25 éves fennállásának megünneplése alkalmával Forster Aurél dr. elnöke alatt 1907. évi szeptember 21-25-ig Monoron, a hitelszövetkezet telepén járási gazdasági és ipari kiállítást rendez. A kiállítás tárgyát képezhetik I. a mezőgazdaság köréből: az összes, a mezőgazdaság körébe tartozó tárgyak, anyagok és termények; II. az ipar köréből a kiállítás magában foglalja az összes ipart és termékeit. A kiállítás napjain népnepélyek, népies lövőversenyek tartatnak. A kiállítás megtekinthető d. e. 9 órától esti 8 óráig. Részletes felvilágosítást ad a végrehajtó-bizottság Monor.

Terményszállítások a hadsereg részére. A m. kir. honvédsapatok zabszükségletének biztosítása iránt a f. évi október hónap megtartandó nyilvános ajánlati versenytárgyalásokra vonatkozó hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük:

Katonai átvévo állomás

Termény	Poszony	Nyitra	Trencsén	Vácz	Kisbajmód	Besztercebánya	Szállítási határidő
Zab q.	840	460	380	3000	2900	260	1908. évi január 1-16i decz. 31-ig.

Szállítási módzatok, bánatpénz és az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a poszonyi IV. honvéd ker. hadbiztossága.

Nemzetközi gabonapiacz 1907 szeptember 14-től 1907 szept. 18-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak				
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessza		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	17	23.—	20.93	24.80	23.30	27.14	22.48	19.33	17.44	19.56	18.25	Szept. 23.94 ^a	20.79	24.40	21.48	17.44	
	18	23.—	20.93	24.80	23.50	27.73	22.26	19.38	17.56	19.56	18.25	Október 22.96	21.04 ¹	26.30	22.72	18.30	
Rozs	17	19.25	—	20.30	20.40	24.78	17.58	—	—	—	16.91	Szept. 20.46 ^a	—	24.2	17.58	—	
	18	19.25	—	20.30	20.40	23.89	17.58	—	—	—	16.91	Október 19.46	—	23.74	17.80	—	
Zab	17	16.80	—	17.60	16.40	23.30	—	—	—	—	—	Szept. 17.08	—	20.40	—	—	
	18	16.80	—	17.60	16.20	23.01	—	—	—	—	—	Október 16.36	—	20.14	—	—	
Tengeri	17	13.80	14.13	15.10	16.60	18.88	—	14.14	11.74	12.—	—	Szept. 13.74	14.60 ¹	17.34	—	11.74	
	18	13.80	14.13	15.—	16.50	18.62	—	14.14	12.28	12.30	—	Október 13.80 ^a	—	17.94 ¹	—	—	
Árpa	17	16.05	—	21.—	19.50	24.19	—	—	—	—	—	Szept. 13.82	14.49 ¹	17.22	—	12.28	
	18	16.05	—	21.—	19.50	24.19	—	—	—	—	—	Október 13.90 ^a	—	—	—	—	

Jegyzet: 1) deczemberre, 2) 1908 májusra.
a) 1908 április.

Terményszállítások a hadsereg részére.
A m. kir. honvédség alább felsorolt állomásai részére 1908. évi január 1-től december 31-ig terjedőleg szükségelt s ajánlati úton fedezetet nyerő zabszállításra vonatkozó hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük:

Katonai átvevő állomások

Termény	Kassa	Eperjes	Igló	Miskolc	Eger	Sátoralja-Ujhely	Munkács	Ungvár	Szatmár-Németi	Nyíregyháza
Zab q.	4540	138	123	275	123	138	368	123	380	3400

Az ajánlatok f. évi október 4. előtt adandók be.

Szállítási módzatok s az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a kassai III. honvéd ker. hadbiztossága.

Tenyészállatdíjazás Malaczkán. A Pozsony-megyei Gazd. Egy. a m. kir. földművelésügyi miniszter anyagi támogatásával szept. hó 25-én Malaczkán szarvasmarha tenyészállatdíjazást rendez. Elhozhatók saját tenyésztésű piros-tarka berni szimmenthali jellegű tehének és üszök. Kiosztásra kerül 1000 K. díj. Bővebb felvilágosítás szereshető Horváth Jenő egy. titkártól Pozsony.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Az időjárás állandóan száraz, derült, csapadék alig fordul elő. A mezőgazdasági munkálatokra ez az idő nem a legkedvezőbb, amennyiben a vetési munkálatok némi késedelmet szenvednek. Ami a világi piaci viszonyokat illeti, a gabona árának változások alig jutottak érvényre. Bár konstátáható, hogy a hangulat inkább lanyhább, mint szilárd és azok az aggodalmak, melyek Kanada termését illetően felmerültek és amelyet mult jelentésünkben érintettünk, a javult időjárási viszonyok folytán eloszlottak, Oroszországból érkező hírek szerint általános a panasz a kevés hozatalról. Angliában a vevők tartózkodó magatartást tanúsítottak. Berlinből a jó időjárási viszonyok folytán ársökkenések híre érkezik. A többi kontinentális piacokon is a fogyasztás tartózkodó, nagyobb mérvű változás az árakban nem igen észlelhető. A magyar és az osztrák piacokon a forgalom élénksége némileg alább hagyott és főleg arra irányul a figyelem, hogy vajjon átvevődnek-e az októberi szállításra ültetőkötés tárgyát képezett buzamárnységek. Az árakban nagyobb változások nem jutottak érvényre, rozsrák tartottak. Árpában még mindig elég élénk az érdeklődés, a külföld jól vásárolja. Tengeriben kész áru gyengén kínálhat és tekintettel a takarmánycikkekben nyilvánuló keresletre, 5-10 fill.-rel magasabb áron fizetik. Zabban szintén szilárdultak némileg az árak és az emelkedés 5-10 fillérre tehető.

Napijelentés a gabonátözsdeiről.

1907 szeptember 17.

28,000 q. forgalom mellett a buzaüzlet irányzata az árak változatlanok.
Rozsban csekély vállalkozási kedv. Budapest paritásában 18-90 K. elérhető.
Árpa. Jobb kínálat mellett a kivétel alig érdeklődik, helyi malatagyár néhány fillérrel olcsóbb árak mellett eszközölheti vásárlásait.
Tengeri és zab hasonlóképpen kis vevőkörrel találkozik, árak mult héthez viszonyítva változatlanok.

Határidőárak.

Buza októberre	22-84 K.
" 1908 áprilisra	23-84 "
Rozs októberre	19-34 "
Zab októberre	16-24 "
Tengeri 1908 májusra	13-64 "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1907. szept. hó 17-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozatott a szokott községekből 180 szekér réti széna, 58 szekér muhar, 20 szekér zsupszalma, 8 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 8 szekér egyéb takarmány (lőhere, luczerna, zabosbukkony, köles stb.), 500 zsák szecska.

A forgalom közepes.
Árak fillérekben q.-ként a következők: réti széna 700-900, muhar 700-840, zsupszalma 560-600, alomszalma 420-580, takarmányszalma —, 100 kőve tengeriszár —, egyéb takarmány 580-640, zabosbukkony 800-800, lőhere —, zöld luczerna 780-780, köles —, sarju 640-680, szalmaszecska 620-680. Összes kocsiszám 279. Összes súly 334,800 kg.

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok. A zsiradéküzlet a lefolyt jelentési időszakban nem volt teljesen egyöntetű irányzat. Mig disznó-zsirban az irányzat a még mind g ki nem elégitő termelés következtében változatlanul nagyon szilárd volt, addig szalonna valamivel bővebben kínáltott, úgy, hogy az árak később mérsékelten gyengültek. Az üzletmenet mindkét cikkben kedvező.

Jegyzések:

I. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss árú, nagyobb, kocsiakományok vételénél, nehéz minőségű	137-138 K.
Könnyebb minőségű	131-132 "
I. r. perzselt (paraszt) szalonna	130-131 "
I. r. pestvárosi disznózsír, nagy hordókban 100 kg.-ként, minden levonás nélkül.	155-156 "

Gyapjujelentés.

Ismét lefolyt három hét anélkül, hogy piacunkon említésre méltó üzlet esett volna. Némi csekély forgalom volt középminőségű bárnygyapjukban megfelelő árak mellett.

Kereslet mutatkozik ugyan minden minőségű gyapju után, anélkül azonban, hogy a kereslet kielégítést nyerhetett volna, miután az árkövetelések magasabbak a világi piac megfelelő árainál.

Az üzlet iránya különben állandóan szilárd.

Szeszüzlet.

Változatlan szilárd irányzat mellett finomított és kontingens nyersszesz drágábban kelt el főleg prompt és szept.-okt. szállításra.

Elkelt finomított szesz adózva 161-50-162 K., adózatlanul 62-50-63 K.

Élesztőszesz adózva 160 korona, adózatlanul 61 K. nagyban.

Denaturált szeszben szintén élénk a kereslet és több tétel hordóval együtt 52 K.-ig talált vevőre.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyersszesz gyéren volt ajánlva és mután a vételkedv élénk, úgy új termelési időszakban szállítva 56-58-50 K.-ig kelt el több tétel. Prompt szállításra 58-59 K.-t fizetnek.

Exkontingens szesz szilárd és —50 K. drágábban kelt el.

Budapestben a kontingens nyersszesz ára 58-50-59-50 K.

Bécsi jegyzés 60-60-40 K. nyersszeszért.

B u d a p e s t i j e g y z é s

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	58 50	59 50
Finomított szesz adózva	161 50	162 —
adózatlan	62 50	63 —
Élesztőszesz adózva	160	160 50
adózatlan	61	61 50
Nyersszesz adózva	159 50	160 —
Denaturált szesz	52	52 50

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bementve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Liszt, őrlemény és erőtakarmanyk.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmany-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. A lisztüzlet nyugodt hangulatu volt és legutóbbi jelentésünk óta vajmi keveset változott. Közép és fekete fajokban ez idő szerint nem vagyunk versenyképesek, mert az osztrák malmok alacsonyabb árakat jegyeznek. Rendelések gyéren érkeznek és így a raktárkészletek némi gyarapodást mutatnak.

Heti lisztforgalom 91779 q. volt.

A fővárosi malmok átlagos buzaliszt jegyzései 100 kgr.-ként Budapestben, elegység tisztaságúként, zsákosul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ar K:	17-60	17-20	16-80	16-30	15-80	15-30	14-80	14-—
			7 ¹ / ₂	7 ² / ₄	8			
			12 90	11 10	8 90			

Rozslisztárak:

Szám:	0.	O/L.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ar K:	15 40	15 —	14-60	14-30	—	13 20	11 80

Korpa és erőtakarmanyfélekben az üzletmenet gyengébb volt.

Az erőtakarmany-cikkek árai a következők voltak Budapestben zsákkal, teljes waggonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Finom korpa prompt szállításra	12-40-12-30
Goromba „ prompt	12-50-12-40
Őszi finom korpa 1907 szept.-decz.	12-50-12-40
„ goromba „ „	12-50-12-40
Rozskorpa névlegesen	13-80-13-60
Árpakorpa	—
Malomkonkoly	13-—12-90

Budapesti gyári repcepogácsa zsák nélkül	15-30-15-20
Derby melassze ab Hatvan zsák nélkül	11-10-11-—
Szárított moslák	13 40-13 30
Malátacsíra	13 30-13 20
Répaszelet ab Hatvan	12 30-12 10

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertésüzemének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% leve-nással vevő javára értendő.)

Óreg nehez (páronként 400 kg. felül)	fillérig
Óreg közép	300-400 "
Fiatál nehez	320 kg. felüli súly 135-136 fillérig
„ közép	250-300 kg. 136-137 "
„ könnyű	250 kg.-ig 137-138 "
Szerbiai nehez	280 kg. felüli
„ közép	240-280 kg.
„ könnyű	240 kg. terjedő súlyban

Irányzat: csendes.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1907 szeptember hó 16.

Felhajtás összege:	Minőség szerint:		
Hízott marhában felhajtás	3342	Hízott marha	2892
Csontozni való marhában felhajtás	1115	Legelőmarha (Wiedev.)	450
Összesen	4457	Csontozni való	1115
Eladatlan maradt	53	Összesen	4457
Származási hely szerint:	Nem szerint:		
Magyarországi	3277	Ökör	2336
Galicz s bukovinai	107	Bika	970
Osztrák tartományokból	1073	Tehén	477
Összesen	4457	Bivaly	174

Árak (100 kilogrammonként, élő súlyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hízott ökör	80-86-88-94	72-79	64-70
Galiczai hízott ökör	—	78-88	—
Tarka hízott ökör	94-100-101-106	84-93	78-83
Bikák	54-74-76-84	—	—
Hízott tehén	54-76	—	—
Bivaly	40-62	—	—
Legelőmarha	56-80	—	—

Irányzat: az összes minőségű ökrök a multheti árt megtartották, valamint a csontos marha is. Bikavásáron prima 1-2 K., középminőség 2-3 K.-val olcsóbb.

Szerkesztői üzenetek.

L. Gy. A fagyos földre kihordott trágyát legajánlatosabb a szekérről elsóratni és azt napszámosokkal egyenletesen eltergetetni. Az így eltergetett trágya alatt a föld jól beeredik, tavasszal nedvesen marad, a trágyalevet pedig a hó és az esőzés a talajba lemossa. A tavaszi szelek szárításától tehát nincs mit tartani.

A trágyázott fekete ugar mindenesetre kedvezőbb előkészítési módja a buzaüzemnek, mint a trágyázott zabosbukkony, mert az őszszel jó mélyre beszántott fekete ugar feltétlen jó vető-szántást biztosít, míg a zabosbukkonyról ez az időjárástól függ. Hogy most már a fekete ugar előnye ki pótolni fogják-e az elmaradt zabosbukkony terméséért, tisztán a helyi körülményektől függ. Ha a lőhere törést tengeri alá megrágyazza, az csak kedvező lehet a tengeri termésére. Nézetünk szerint azonban felesleges és a legzselészerűbbnek tartjuk, hogy a lőhere, mint nitrogéngyűjtő trágyázó vetemény után egy vagy kétszeri szántásba vessen őszi gabonát és az őszi gabona után trágyázzon a tengeri alá.

K. B. A Köztelek Zsebnaptár annak kiadóhivatalában (Budapest, IX., Köztelek-u. 8.), Hensch „Mezőgazdasági tana” pedig a Pátria r.-t. könyvkereskedésében (Budapest, Üllői-ut 25.) rendelhető meg.

V. M. Zomba. Tavaszi borsót és bukkonyt őszkor vetni nem lehet, mert kifagy. Őszi borsó, vagy bukkony azonban vethető tavasszal is.

T. S. előfizető. Most végzett állatorvosnak, ha valamely gazdasági akadémiára beiratkozik, az ott hallgató minőségében eltöltött évek abba a két évi gyakorlatba nem számíthatók, melyet az állatorvosnak igazolni kell, mikor az állatorvosi tiszti vizsgára való bocsátását kéri.

F. I. Középhantos. Az állami szénkénéraktárból — tudunkkal — csak 1 q. a legkevesebb, amit kiadnak, önnök pedig 23 kg. elegendő volna, miért is a legközelebbi állami szénkénéraktárnál tessék tudakozódni. Ha ott nem adnak a jelzett mennyiséget, úgy a Magyar Gazdák vagy valamelyik nagyobb drogista cégtől kellene beszerezni. Ezen kívül méltóztassék az állami rovartani állomástól (Budapest, II., Debrői-ut) egy szénkénegézési utasítást kérni és aszerint eljárni.

15:30—15:20
11:10—11—
13:40—13:30
13:30—13:20
12:30—12:10

éta főbányai
„Köbetelek”

élet 4% leve

fillérig

5—136 fillérig

8—137

37—138

an

ár.

szére.)

g szerint:

drb

na --- 2892

a (Wiedev.) 450

aló --- 1115

sszesen --- 4457

szerint:

--- 2836

--- 970

--- 477

--- 174

koronaértékben

II. III.

rendű rendű

2—79 64—70

6—88

4—93 76—83

ma multheti árt

s. Bikavásáron

olcsóbb.

át legajánlato-

osokkal egyen-

trágya alatt a

arad, a trágya-

ba lemossa. A

it tartani.

tre kedvezőbb

t a trágyázott

re beszántott

re biztosít, míg a

hogy most már

e az elmaradt

örülmenyekből

egtrágyázza, az

zetünk szerint

tartjuk, hogy

etemény után

gabonát és az

adóhivatalában

Mezőgazdasági

ésében (Buda-

kkönyvt őszkor

vagy búkköny

ésnek, ha vala-

az ott hallgató

vi gyakorlatba

ik igazolni kell,

ocsátását kéri.

neuraktárból

esebb, amit ki-

na, miért is a

tessék tudat-

nyiságot, ugy-

obb drogusita

heltőztassék az

Debrői-ut) egy

t eljárni.

Borsajtólók, szőlőzúzókat és gyümölcsdarálókat ✓✓✓✓
jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett a legnagyobb választásban kaphatók:

UMRATH és TSA
mezőgazd. gépgyárosoknál
Budapest, V., Váci-körút 60.
Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetük.

Borsajtóinkat
a szakemberek által legjobbnak elismert eredeti francia Mabilie rendszerben gyártjuk, melynek előnye, hogy a sajtolásnál a legcsekélyebb erő kifejtésre van szükség és amellett kettős működésük folytán (az emeltyű-rudnak egy előrenyomása, mint visszahúzásánál működnek) többet és jobban sajtolnak, mint bármely más szerkezeti borprésék.

Szőlőzúzókat bogyzó készü ékkel v. anélkül szállítunk
A megrendeléseket kérjük idejekorán eszközölni.

Eladó birtok
Nógrád megyében, közel Balassa-Gyarmathoz, épített ut mellett, 620 magy. hold gazdaság (jó buzatermő föld) saját kezelés alatt, jó épületekkel, szép urilakkal, élő és holt felszereléssel (tehenészet, cséplőgép stb.) jó fizetési feltételek mellett 180.000 frt, rögtön átvehető.
BEYER KÁROLY, Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.
Telefon 12-85.

ÚRL REZSŐ
SERTÉS BIZOMÁNYOS
BUDAPEST,
VIII., Békacsa-utca 12.
Sertéseket sovány és hizot, nagy és kis, magasabb napi és alacsonyabb árúkat. sz. has a leg-
magasabb napi árúkat értékesít.

Telefon 97-05. 6088 Telefon 97-05.

Pályázat.
Gróf Festetics Tassiló ur Ö. Exzellenziájának tulajdonát képező keszthelyi (Zala megye) gazdaságában egy 1200 kor. évi fizetéssel, lakás és fűtéssel javadalmazott

irnoki állás
üresedésbe jövén, arra ezennel pályázat hirdetik.
Pályázhatnak akadémiát vagy felsőbb gazdasági tanintézetet végzett nőtlen egyének. Németül tudók előnyben részesülnek.
A kellően s lehetőleg arczképpel felszerelt folyamodványok szeptember 15-éig Ö. Exzellenziájához ezimezve, az alulírott főtitkári hivatalhoz Keszthelyre küldendők. Az állás azonnal elfoglalható.
Gróf Festetics Tassiló főtitkári hivatala Keszthelyen.
6651

Melasseerőtakarmány és folyékony melasse
azonnali és őszi szállításra, répaszelet, korpa és összes erőtakarmányok legolcsóbb napi árban szereshetők be a
MEZŐGAZDASÁGI ÁRUHITELBANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL
BUDAPEST, V., BATHORY-UTCZA 5. SZÁM.
Bankosztály. előnyös feltételek mellett nyújt mezőgazdáknak személyi hiteli kölcsönöket kezes nélkül.

Eladó francia magbuza.
A mikosdi uradalomban eladásra kerül „Vilmorin-Andrieux”-től beszerzett eredeti vörös szemű „Bordeaux” buza utántermés, mely faj több éven át kipróbálva a kedvezőtlen téli időjárásoknak, valamint az idej nagy hőségnek kitűnően ellentállott s nagy hozama miatt is tovább termelésre nagyon ajánlatos még gyengébb talajra is. Ára vevő szakjaiban szállítva 100 kgr.-kint 24 korona, ab zalabéri állomásunk, vételára előre fizetendő. Mintával és bővebb felvilágosítással szolgál:
Uradalmi intézőség, Mikosd, per Zalabér.
6665

A nagyrecsei bér gazdaságban (Zala vm.) bérlet megszűnte miatt eladásra kerül: 77 darab mangalicza tenyészkocsa, 5 darab mangalicza tenyészkan, 450 drb félvér rambouillet anyabírka, 21 darab félvér rambouillet tenyészkos, 240 drb félvér rambouillet 3/4 éves bérány, 1 drb 4 1/2 éves, 179 cm. magas, sötétpej, korrekt testalkatu nőri mén, 5 drb 1 1/2—2 1/2 éves nőri kancza-csikó, 33 drb 4—4 1/2 éves lekötmi való prima vöröstar: a finó. Eladók továbbá: 9 drb 1—3 éves vöröstar: a tenyészbika, 14 drb kitűnően tejelő, magvasvérű simmenthall fejű juhok, 12 szőke és 12 fekete és bikaborjúk, 25 darab 1 1/2—3 1/2 éves angol félvér csikó („Neszes és „Periz-Bég” angol telvérek után) Bővebb felvilágosítást nyújt Jerfy Adolf bérlo Nagy-Récsén, vasutállomás: Nagy-Kanizsa. 6604

A műtrágyázási Idény beálltával ajánlom a legkitűnőbbnek elismert
eredeti WESTFÁLIA műtrágya-
szórógépeket,
melyekkel mindenféle műtrágya, akár száraz, akár nedves, tetszésszerűtlen mennyiségben legegyszerűbben vethető el.
PROPPER SAMU
gazdasági gépraktár Budapest, V., Váci-körút 52. sz.
6613

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt

mag-gabona-burgonya-faszén-gyapju-
ZSÁK kazal-repcze-behordási-rostaalj-waggon-
PONYVA

„HUNGÁRIA” kettős kézi kéve-kötelek favéggel, Szőlőkötöző fonál kötelek, zsákzsinetek, ló-pokrócok, csomagoló vásznak
NAGEL ADOLF
zsák- és ponyvagár, kölcsön-intézet. Vétel, eladás és cserélés.
BUDAPEST, Arany-János-utca 10.
Sürgőnyozim: NAGELA BUDAPEST Vidéki telefon: 35-92.

200 db 2-3 éves Rambouillet Precova keresztezésű kosoktól származó és ilyen kosokkal már is fedezett

anyabirka

a hozzátartozó kosokkal vagy anélkül is **eladó**. Az anyabirkák páronként 70 koronába, a kosok pedig darabonként 140 koronába kerülnek. **Tarnaméri uradalom**, vasuti és távirtdaállomás Ludas, posta **Tarnaméra**, Heves m.

6665

Haleladás.

A Fehértó ezidei őszi lehalászásánál körülbelül 500 q. nemes ponty 1-1 $\frac{1}{4}$ kg. darabsúlyban és kb. 50 q. süllő kerül eladásra. A Fehértó a halászható Béga közvetlen közelében fekszik. Közelebbi felvilágosítást ad és az ajánlatokat elfogadja f. évi szeptember hó 25-ig.

Gróf Harnoncourt Félix
központi intézősége
Écska (Torontálmégye).

6663

A NÉP BARÁTJA

naptár

1908-ik évfolyama

sajtó alatt van és nemsokára megjelenik a tavalyi évfolyamhoz hasonló tartalommal és sok-sok színű borítékban.

Bolti ára 50 fillér.

Tizenkét darabot :: ::
:: :: 5 koronáért küldünk.

Sziveskedjék már most megrendelni.

PÁTRIA r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése
Budapest, IX. ker., Ullői-ut 25.

6640

Bérbeadó

1907 november 1-től **Nemeskosztolány** község határában, a Nyitra völgyén 386 m. holdas egy tagban levő birtok, mely áll 270 hold szántó, 46 hold rét, 70 h. legelőből, 6 zi vetés, szalma- és takarmánykészlettel. Vasut és posta helyben. Bővebb felvilágosítást ad

6 80

Kosztolányi József, Nemeskosztolány.

Magyar nők szakácskönyve

Saját tapasztalatai után összegyűjtötte és szerkesztette

Szopori Nagy Jolán

Ára 4 kor.

Megrendelhető a "Pátria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Ullői-ut 25. szám.

NINCSTÖBBÉ BÚZI

A **BONODOR** folyadék a legbuzósebb árnyékszék szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. Elegysülya 5 kg. csomag bértolva 7-50 K. (Elegendő 1 évre) 1 kg. próbacsomag 2-50 K. esomagolással, szállítás nélkül. Szétküldés készpénzért vagy utánvétellel. Vezérképviselő: 6251

Fodor Ferencz, Budapest,
VIII., Klefalydy-uteza 40. — Számos elismerő level.

Rákoscabai bérgazdaságnál eladó 25 drb válogatott

bonyhádi előhasu üsző.

Ugyanott kapható őszi borsó, vevő zsákjában, helyi állomásra szállítva 18 koronáért. Majorság közvetlen állomásnál fekszik.

6653

Bérleti hirdetmény.

Chotek Rezső gróf bérbeadja 1907. évi november hó 1-től kezdődőleg egymásután következő 15 évre, Pozsony vármegyében fekvő **alsó-korompai** uradalmának, Annamajor, Magyarád, Henrikamajor és Józsefmajor gazdaságokból álló részét, a gazdasági szeszgyárral együtt.

Ezen bérlet alá kerülő négy gazdaság területe 1200 négyszögöles magyar holdakban:

Szántó	" " " "	2352 h. 922	□-öl
Kert	" " " "	4 " 120	"
Rét	" " " "	6 " 798	"
Legelő	" " " "	94 " 418	"
Földadó alá nem eső terület	" " " "	59 " 1013	"
Összesen		2517 h. 871	□-öl

Bővebb felvilágosítást ad

Uradaimi Jóságigazgatóság, Ófatak (Bács megye).

70448. szám.
IV/1.—1907.**Hirdetmény.**

A mezőhegyesi m. kir. ménesbirtokon 43 kataszt. hold területen fekvő és a magy. állam tulajdonát képező kenderkikészítő telep a hozzá tartozó gyári és lakó épületek, áztatók és berendezések 1908. évi január hó 1-től egymásután követő 10 évi, azaz 1917. évi december hó 31-ig terjedő bérletére, úgyszintén a mezőhegyesi ménesbirtokon ugyanezen évek folyamán évente 1300 katasztrális holdon termelendő nyers kenderkő átvételére, folyó október hó 14-én délelőtti 11 órakor a földművelésügyi m. kir. miniszterium első emeleti tanácstermében nyilvános szóbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Ugy a gyártelep bérletére, mint a kenderkő termék átvételére vonatkozó részletes feltételek, melyek egy zersmind a kibérleendő épületek és berendezések leltárát tartalmazzák, a ménesbirtokok gazd. főigazgatójánál (földmiv. miniszterium) és a mezőhegyesi m. kir. ménesbirtok igazgatóságánál betekinthetők és kívánatra meg is küldetnek.

A részletes feltételek határozmányai szerint előállított és a kendergyártelephez szállított egy métermáza kenderkő kikiáltási ára hat korona.

Az árverés megkezdése előtt tartozik az ajánlattevő ajánlatának biztosítására készpénzben, vagy állami letétként elfogadható értékpapírban 30.000 koronát a szóbeli versenytárgyalás alkalmával előre letenni, melyet ajánlatát ak elfogadása után a kötendő bérleti és szállítási szerződés biztosítékául 80.000 korona értékig kiegészíteni tartozik.

Kelt Budapesten, 1907. évi szeptember hó 7-én.

6675

M. kir. Földművelésügyi Miniszter.

**Gazdasági Könyvviteli
nyomtatványokat** ●●●
levélpapírokat ●●●
borítékokat és egyéb

nyomdai munkákat

jutányosan és csinos
Kivitelben készít ●●

**“PÁTRIA”
IROD. VÁLLALAT
ÉS NYOMDAI R-T.**

● BUDAPEST ●
IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.

Költségvetéssel kész-
séggel szolgálunk. ■■

Tenyésgulya-eladás.

**Károlyi Julia és Geraldine grófnők nagy-
szénási uradalmában:**

47 darab magyarfaj tenésgulyabeli tehén,
4 „ kétéves üsző,
9 „ egyéves üsző,
10 „ szopós üsző,
1 „ tenégszibika eladó.

Megkeresések intézendők **uradalmi tisztartóság
Nagyszénás, Békés m. Vasuti állomás Pálmater,**
hova előzetes értesítésre fogat küldetik. 6377

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatául tűsi ki a belterjesebb és az eddigénél hasznosabb gazdaságok előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okuzeri gazdasági berendezés alapjául szolgáló tervet. Elvállalja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezek üzemének ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezésénél, vezetésénél és azok lezárásánál. Elvállalja a gazdaság számvitelének felülvizsgálását vagy állandó ellenőrzését. Elvégzi a gazdaság számadatának elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Évi zárlatokat és jövedelmérőzési számításokat elkészít.

Tanácsot ad a birtokbérbeadásnál, valamint mindennemű mezőgazdasági pénz- és hiteltügyi kérdésekben.

Gazdasági ügyekben jogi tanácsosol szolgál és vitás ügyekben a választott szakbírósi tisztet elvállalja. Birtok és mindennemű mezőgazdasági értékbecsléseket végeztet.

A nála bejelentett eladó és bérbeadó birtokokat törzskönyvileg nyilvántartja.

Gazdatisztokeket és egyéb képzettséggel gazd. személyzetet keresőket nyilvántart.

Nyilvántartásra bejelentetett:**Eladó birtok:**

- 200 m. hold** Zalában, a B. lator partján, emeletes 14 szobás kastélyval, árnyas kerttel, gyönyörű kilátással. Kifutó utak, vasutállomás 10 perc. Földtelepnek igen alkalmas. 1198
- 543 m. hold** Zalában, egészséges helyen, vasutállomás a birtokon szeszyárral, téglavetéssel, cementárnyártással, iparvágány s méreleggel, ur-lakkal. Bármikor átvehető. Kezleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathureosky, Túrja. 1528
- 197 m. h.,** pilisecsbai vonalon, fővárostól 39 km-re, 4 község között, orvos, gyógytár Nyergesujfala, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csűrökkel, magtárakkal, 2 nagy pinczéssel, 6 szobás lakás füves zárt verandával. 4129
- 1407 m. hold** Somogyban, vasutállomástól 6 km-re, szeszyárral és gőzmalommal. 3608
- 200 m. h.** sík fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel. 3849
- 370 m. hold** Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, uri lakással és 5 h. diszkerttel, kövesut mentén. 3743
- 100 k. hold** Körösi I. o. bácskai föld, 15 percznyire a vasutállomástól, jó utakkal, a Ferencsatornától 8 percznyire, urilak és gyümölcsösökkel. 2851
- 500 m. hold** Szatmár megyében, vasutállomástól 2 km-re, kényelmes urilakkal. 4129
- 1015 k. hold** Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egészben avagy csakis egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 4130
- 606 kat. hold** Érmelléken, vasutal 7 kilométerre, épülő vasut helyben, 40 kat. hold dohányengedélylyel, kellő lak- és gazdasági épületekkel. 4361
- 211 magy. hold** I. oszt. szántóföld (kerti talaj) Temesvártól 2 km-re, országot mellett, 10 szobás lakóházzal, 150 drb marhára való istállóval, tejgazdaságra kiválóan alkalmas. Esetleg bérbeadó. 4601
- 1005 m. hold** Békés megyében 4 h. kerttel, 35 kat. hold dohányengedélylyel, vasutállomástól 3 1/2—5 km., kellő gazdasági épületekkel. 4701
- 400 m. h.** J.-N.-K.-Szolnok megyében, várostól 5 km. kellő gazdasági épületekkel és lakóházzal. 4701
- 280 m. hold,** Bndapesttől fővonalon gyorsal 1/2 óra, vasutállomástól műton 4 km-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban uri lakkal. 4756

Birtokvétel:

- 300 m. h. birtok** 30—40 km.-nyire a fővárostól. 455
- 600—1200 m. holdas birtok,** kellő gazd. épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal.
- 400—800 m. holdas** jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasuttól nem távol, családnak való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel.
- Kisebb birtok,** szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasutállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon.
- 400—1000 holdas birtok,** melynek nagyrésze vágható erdő. 2916
- 1000 holdig** cserébe fővárosi házért, egy tulayomóan erdőből álló Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 427
- 400 holdas birtok** Abauj megye déli részén. 5378
- 2—300 h. birtok,** jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében. 3050
- 300 holdas birtok** uri lakkal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 5322

Bérbeadó birtok:

350—550 m. h. Pusztatúrpáztón (vasut, posta, telefon) lakóházzal és gazdasági épületekkel bérbeadó 8—10 évrre. 4701

Birtokbérlet:

4—600 holdas bérlet, piacshoz közel, vasut mellett. 4475

kerestelik:

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

Az OMGE. üzemosztálya.

Kemény tűzifák eladása

Alólirott uradalmi kormányzóság közhírré teszi, hogy az egri főkapitánus tulajdonát képező s Borsod vármegyében fekvő

sajóvárkonyi és sajógalgóczi erdőterületeiben az évenként vágás alá kerülő tűzifák

1908. évi január hó 1-től 1910. évi december 31-ig számított három egymásutáni évre, **folyó évi október hó 15-én** Egerben, írásba foglalt zárt ajánlat melletti versenytárgyaláson elárusítatnak.

Az évi vágás területe Sajóvárkonyban 37-10 kat. hold, Sajógalgócson pedig 13-38 kat. hold. A kivágandó faemek Sajóvárkonyban az első három évben leginkább bükk- és gyertyán-, a későbbi években pedig már cser- és tölgyfából állanak; míg ellenben Sajógalgócson minden évben egyenlő arányban tölgy- és gyertyánfa kerül vágás alá.

Sajóvárkonyban a vágási területek az ózdi vasuti állomástól az első évben 2 kilométer, az erre következő években átlagosan 5 kilométer távolban fekszenek. A sajógalgóczi erdők azonban, ugy a putnoki, mint a sajókazai vasuti állomástól 8-5 kilométer távolban vannak.

A zárt írásbeli ajánlatok a fentebb kitűzött határidőig alólirott kormányzóságnál adandók be, míg az árverési föltételek ugy a kormányzóságnál Egerben, valamint Sajóvárkonyban az uradalmi erdőmesteri hivatalban is megtekinthetők.

Kelt Egerben, 1907. évi szeptember 8-án.

Az egri főkapitánus uradalmi kormányzósága.

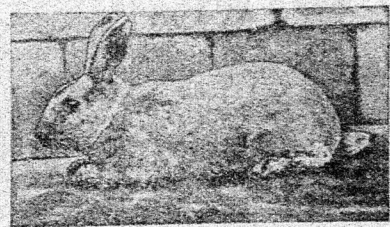
6676

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK
ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE
BUDAPEST (Központi Vásárcsarnok)
Igazgatóság és központi iroda:
Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.
Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesít húsféleket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és **MINDENMÉ** ÉLELMICZIKKET. Hordóbor-értékesítő osztály. ·· ·· Égetett szeszitalok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület **vezérképviselői.**

A szövetséget tagjai kedvezményben részesülnek. ·· ·· Mindennemű értékesítési ügyben díjitalanul nyújt felvilágosítást.

Remek
szép egyen-
letes
ezüst
szinü

(nem szürke vagy vadsere) szürme tenyészképes 7-8 hónapos nyulakat szeptember hó 1-től kezdve szállíthatok és minden vevőnek ingyen és bérmentve megküldöm az „Ezüst szürmelyul tenyésztése és értékesítése” című (Ára 2 K) gyakorlati tenyésztési utmutatómat. 6671

HREBLAY EMIL, Nagyvárad.

■ Birtokeladás. ■

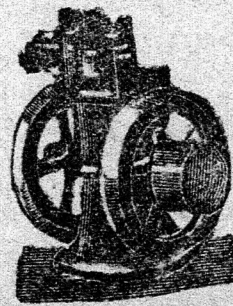
Nagykátai fővonalon, állomástól 3¹/₂ kilométer, Budapesttől 1 óra távolságra fekvő, Egreskátai 2700 holdas tagbirtok kisebb-nagyobb részletekben eladó. Érdeklődők forduljanak alantí czimhez Szolnokra.

Kereskedelmi bank és takarékpénztár
részvénytársaság.

6670

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban Budapest, IX., Köztelek.

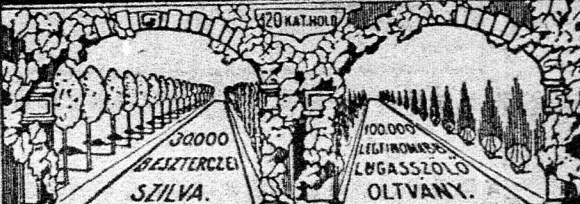
REFORMATOR-MOTOROK

gazdasági gépek,
szivattyúk stb. hajtására. ·· ·
Teljes vízvezetési és villanyvilágítási berendezések. ·· Több száz referenzia!

SIGNER F. és R.
mérnöki vállalat
Bpest, V., Kálmán-u. 15.

FISCHER és TÁRSA NAGYENYED FA és SZŐLŐISKOLÁK

150.000 GYÜMÖLCSFA CSEMETE, 1000.000 SZŐLŐ OLTVÁNY
1000.000 GYÜMÖLCSFA - ALANY, EUROPAI ÉS AMERIKAI SIMA,
1000.000 ELŐ SOVÉNY CSEMETE, ES GYÖKERES VESSZŐ,
SÉTÁNYFÁK DISZOSERJEK, ÁRJEJYÉK ES MIVELÉSI UTASH-
RÓZSAK TÜLEVELUFÁK, STB. TAS INGYEN.

Kollár Ferencz-féle „BITUMINA”

tiszta bitumenből készített valódi aszfalt-tetőlemez

6550

tartós, tűzbiztos, szagtalan kátrányozást vagy egyéb mázolászt nem igénylő **tetőfedőanyag**. „Bituminá”-val fedett tető bemeszelve szép fehér marad és kitűnő védelmet is nyújt a nap melege ellen. **Tetőfedések elsőrendű szakmunkásokkal végeztetnek. Aszfalt-elszigetelő lemezek minden méretben.**

KOLLÁR FERENCZ ÉS TÁRSA

Telefon-szám: 90-21.

Budapest, IX., Soroksári-ut 121. szám.

fedőlemez, elszigetelő-lemez, aszfalt-és kátránytermékek vegyi gyára ·· ··
Sürgönyczím: Karbalkol Bpest.

Forster Elek gyolakeszi-ber-
Dörödi bérlete megszüntése
miatt eladó 200 db fiatal fűtő-
gáspis tenyésztésű birkák, 12
db felvér szarvasbika magyar
tehén, 1 db kintőn járó hi-
lán 15/4 markos 6 éves sárga
hátas, 5 db hámosító, melyek
közül egy 15 markos polbe-
nyes, a többi is jó meggy. 80 db
1/2 éves gundörzörű szűk és
5 db idős emse, 18 db jár-
mosbika, 2 db erős jármos-
bika y, gazdasági telex r. lések,
akák, szarkák, fogasok stb.
Előfelismerés eladása esetén
mintegy 500 q kintő löher, lu-
csosra és nyúl-putakomány.
Tulajdonosi és megtekinté-
ségi tulajdonosi Gyolakeszi-
szőlő és Pászta Dörögden,
Zala megyében. 1778

Muraközi hidogverü (nari) Igás tenyész- lovak

és választott csikók
vásárlásánál közvetlen a
tenyésztőtől, segédkezé-
semet felajánlom a folyó
évben Muraköz és vidékén
tartandó lóvásárok jegy-
zékét kívánatra szívesen
küldöm. Előrendű referen-
szialk rendelkezésre állnak!

Czimem:
Idősb Heinrich Mór
lővásárló ügynöksége

Csáktornya (Muraköz)

Sürgönyczim:
Heinrich Senior,
Csáktornya. 5739

Ökrök.

Néhai Nagy Miklós utó-
dánál, Nagy Dénes bir-
tokosnál, mindig fiatal
**erdélyi
járomos
ökör**

és 1 éves ökrörborju
kapható. Levélczim
MAGY DÉNES
birtokos, Torda,
Erdély. 6088

Igen szép, válogatott vörö-
tarka simmenthali jellegű
1-2-3 éves

**növendék-ökör
és üszörborjakat**
ugyazint legprimább le-
kötni való és

járomosökreit
legjutányosabb árákon
ajánlanak:

Klein Tesivérek
kereskedők
CZELLDÖMÖLK
Megrendelések egyesség
szerint bármikor is elfo-
gadtatnak. 4237

Bonyhádi faj vöröstarka ökör- és üszörborjakat

1-2-3 éves korban, to-
vábbá hízalásra vagy já-
romba való tarka ök-
röket, ugyazint hasas
vagy friss fejős tehene-
ket a legjutányosabb ár-
ban egyesség szerint bár-
mily mennyiség szállítására
vállalkozik

Neizer Antal, Dombóvár
Tolna megye.

Bonyhádi friss fejős tehének és tenyész-birkák jutá- nyos áron kaphatók minden héten kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Istál- lók Kispesten, Üllői-ut 24.

Telefon: Kispes 1.
Lévé- és sürgönyczim:

Flaschner Sándor
v. sz. telephely: Kiskodó
Bpest, Füzey-körut 40

Vöröstarka tinó és üsző

teljesen prima, 1-2 esetleg 3
éves, nálam minden mennyi-
ségben kapható olcsó áron.
Később, ugyazint járomos
és beállított ökrök szállí-
tására vállalkozom.

**Kitinó
friss fejős tehének**
előleges jelentés után, nálam
mindenkor megtekintésük ké-
telenségteljesen lehetséges. Vevő
tetesége szerint választanak.

Henrik Ignác fia
Szőlőnek (Vas m.). 1778

Vegyések

Jó intenzíven kezelt bér-
gazdasághoz társ kerestetik
40-50 ezer koronával. Érteke-
zési ajánlatokat továbbít a ki-
adóhivatal P. T. jellege alatt.
1741

**A Magyar
gazdatisztek és erdőtisze-
lek országos egyesülete**
ajánlja a földirtók és bér-
irtók állásfoglalás céljából
lyanul bejelentett tagjait elho-
lyozásra. Az az ügyben való
minden felvilágosítás és a kö-
vetés teljesen díjmentes.

**Mezőgazdák
és erdőtisztelők foglalko-
sok nyugdíjintézete.** Szer-
késztel birtokosokat: nyugdíjra,
rokkantsági díjra és öregségi
díjra, mezőgazdasági, erdőtisztelők
és erdőirtók rokon foglalkozású
egyének számára a legelősebb
díjfeltételkel, mert nem nye-
részedésre alakult vállalat.
Kívánatra alapszabály díjtábla-
zattal és bővebb felvilágosítá-
sai szolgál az igazgatóság:
Budapest, Kőtelek, Üllői-ut
25. szám.

Baromfi tenyésztéshez szak-
embert keresek feles-
társ: a. Ipolyi, Bpest, AKÁ: a-
u. sz. 34. 1729

Földbérlet kerestetik egy
erdélyi város mel-
lött fekvő 1000 kat. hold bir-
tokra, mely teljesen leírású
és modern berendezéssel. A bér-
let kezdetét veheti f. évi okt.
1-án, vagy 1908 Jan. 1-én. Czim
a lap kiadóhivatalában. 1685

Méltányos árért

vállalkozunk nagyobb
területnek göze ké-
vel való felszántá-
sára. Szíves megkeresé-
sek „Nagy-Sárii ura-
dalomhoz, Nagy-Sári,
Barsm” intézendők. 1788

**Közgazdasági és
Kereskedelmi B. T.**
Budapest, VI., Király-u. 98/b.

Közvetíti mindennemű
mező- és erdőgazdaság
körébe vágó termények és
árúk vételét, valamint el-
adását. Foglalkozik mind-
ennemű ingatlan vételével,
eladással, bérlettel és
parcellázással. Elintézi
megbízásokat, minden-
nemű pénz- és hitelügyle-
tet, életbiztosításokat. Lelki-
ismeretes, szolid kiszolgálás.
Vidéki képviselők jutá-
lék ellenében mindenütt fel-
véteinek. 6672

**Közgazdasági és Keres-
kedelmi B. T.**
Budapest, VI., Király u. 98/b.

Eladás

Alkalmi zongoravétel
Bösendorfer Schweighoffer
Kern-Wirtl kiváló mesterek
gyártmányú 200 forintnál
feljebb. Pianók 160 ft. új
zongora, vagy pianó 250
ft-től feljebb, minden áron.
Zongora-, zimbabombangó-
lások helyben és vidéken,
szakavatott munkások által
gyorsan és olcsón eszközöl-
tetnek. **RENYI MIHÁLY**
a Magyar Kir. Zeneakadémia
szállítja, **BUDAPEST, VI.,**
Király-utca 58. 5472

Egy 3500 holdes birtokos gaz-
daság felosztása követ-
kezében annak összes holt
felszerelése eladó, venni
szándékos kint birtokos fel-
lógást: az a szolgálat Gaál Gyula
intézte, Kécses, Komárom megye.
1714

Borsod-Nádasi község ha-
tárában 150
kat. hold birtok, nagy belsősé-
g, lakházak és gazdasági épü-
letek eladók, esetleg bérebe is
kiadó. Vasgyár közelében tej-
gazdaság és majorság, tenyész-
tőre alkalmas hely. Értekezni
lehet a tulajdonosnál: Özv.
Csenkey Lajosné, lakik Eger-
ben, Deák-Ferenccs-ut 42. sz. 1717

**Teljes tejkamrai beren-
dítő dezes,** Szeperator, tej-
hűtő kamrák, kőpülő, vajgyűrű
stb. félévig használt egész jó
állapotban birtok parcellázása
miatt olcsón eladó. Bővebb fel-
világosítással Császár Miklós szol-
gál, Tab, Somogy m. 1719

1350 m. hold prima birtok
K. országút mellett, tel-
jesen felszerelve és elegendő
épitővel egy tóban, savanyu-
vízforrással, körülbelül 1000
hold benne buza- és repce-
termő szántóföld, eladó, esetleg
1-5 októberre bérbérendő. Czim
a kiadóhivatalban. 1738

Vetőmag, megdőlésnek ellen-
álló, ideig tartó időkben 8 q
termés kis holdanként. Kapható
még a közelítő tart. 28 koronáért
ab. Motor, vasutállomás, vevő
szakjában, b. J. P. P. J. J. J. J. J.
ut. bányai gazdaságban Bénya,
vasutállomás, posta Monor. Az
intézettség. 1740

El-dó és árpatató-magnak
mm kint 18 K áron.
Fornádcsesze vasutállomásra
szállítva az ériék előzetes be-
kötés: mellett. Czim Hónig
Mór, Fornádcsesze, u. p. Tolna-
Tamasai. 1712

Központi tejesarnoki 6 r-
vóny negy darab,
teheséget felosztás miatt
eladó Klein Aladárnál Kará-
csod, Heves m. 1680

Takarmány és tenyészállat el-
adás. Mintegy
200 q köle-szalma és 600 q
körtől rappa, helyben leendő fe-
létvére igen jutányos áron eladó.
Ugyanott 12 db szőke mang-
licia a nyaralásért 1000 K-ért és
5 db fejős bonyhádi tehén ju-
tányos árért szívesen eladó.
Kosaras Sándornál, Szoigazgy-
házán, Fehér megyében. 1751

Eladó ur vácz-dukal gaz-
daságában október 1-1-
naponta vácz-állomásra
szállítva. Vasut, posta:
Vácz. Telefon: Vácz 26.
1737

Baromfi teljes beren-
deséssel üzlet
felosztása miatt jutányos áron
szívesen eladó. Tudakozás
Kecskeméti Budapest, L. sz. sz. sz.
tollóbanknál. 1737

Jó karban levő 8 lóerős
Schuttleworthi mozdony,
melyben volt nyomás slat,
minden elfogadható áron eladó.
Fehér Ferencz Dömsöd. 1739

LEGYEK

konyhából, kamrából, mé-
szárszékéből, istállóból, vágó-
hidról biztosan elűzhetek,
ha a falakat

Légy-Bonodorrall
meszeljük. Egy
kg. elegendő 25 m² méter
falnak, 5 kg. leírással 6 kor.
frankó, utánvétellel. Megren-
delhető **FODOR FERENCZ-
nél,** Budapest, VIII. kor.,
Kisfaludy-u. 48. — Számos
elismertéssel. 6252

Benzinmotorok

üzeme egyharmad részre
csökkenthető szivóház vagy
nyerszólamjuzemre való

átalakítás

folytán. Teljes szavatosság
a sikerért. **BECK és GER-
GELY,** Budapest, VI., Lomb-
utoza 29. szám. 6261

**Modern ipari
kis hűtőgépeket**
törv. védett
„DIADAL”
hűtő-berendezéseket
felső légréteggel
különlegességként építettek
Dr. Wagner és Társai
egy. gyárak m. bet. társ.
Budapest, IX., Tündé-u. 3.
Wien, IX., Lustkandelp. 18.
Elsőrangú referenciák.
Prospektus ingyen és
bérmentve. 6583

**Stádel-Torkos
földmérő-taliga**
kapható
Stádel gépgyárban, Győrött.

Lóhere- cséplőgép eladó

3 éves, Record, tel-
jesen jó állapotban.
Hitelbank áruosztálya
Czellódömlök. 6253

Fiedler János lenfonógyára Komárom. vesz

nyers lenkórót
szál-nyeréshez, va-
lamint kaszált és
géppel csépeelt
lenszalmát,
tetszés szerinti
mennyiségben és
elad eredeti
(pernai)
oroszlenszalmát.

Megfigyelések a menesztala-
zások a me-
szetelakra alkalmas ameri-
kai szőlőfajtákról. Írták:
Szilágyi és Treitz, 3 korona 20
fillér előleges beiktatása ellen-
ében bérmentve küldi a
„Patria” r. t. gazdasági szak-
könyvkereskedése Budapest,
IX., Üllői-ut 25.

Szalmát és szénát bármily mennyiségben vesz és elad Ausch Frigyes Budapest, gabonafőzsde.

A sertésvész gyógyítható!
Brummel Gyula állatorvos eljárása
szerint. — Ezen szerzőtől éppen most
jelent meg:
**A SERTÉSVÉSZ
GYÓGYÍTÁSA**
gazdák, állatorvosok, sertésenyész-
tők és hízalók használatára:
Ára 3 korona, melynek előleges beiktatása
ellenében bérmentve küldi meg
a „Patria” r. t. gazdasági szakkönyv-
kereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Szalma- és szénaprés

motor, 16- vagy kézhaj-
tásra, jó állapotban, jutá-
nyos áron eladó. Detsinyi
Frigyes, Budapest, V., Ma-
rokkói-utca 2. sz. 1686

Mezőgazdasági Lexikonról
prospektust kívánatra küldi
a „Patria” r. t. könyvkeres-
kedése Budapest, Üllői-ut 25.

**Fréselt
buzaszalmát
és zabszalmát**
szállít előrendű min-
őségben és legelősebben
Ehrenreich Béla
Bajmek (Bácska). 6236

A belga óriási nyul
tenyésztése és ápolása.
Írta: Mahacsek Ferenccz.
1 kor. 30 fill. előleges beiktatása
ellenében bérmentve
küldi a „Patria” r. t. társ.
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Vétel
Korcsok megvételre egy hsz-
nait használtató Mo-
nitor. Ersek Ignác, Sente
u. p. Kétebeony 1770

Tökmagot

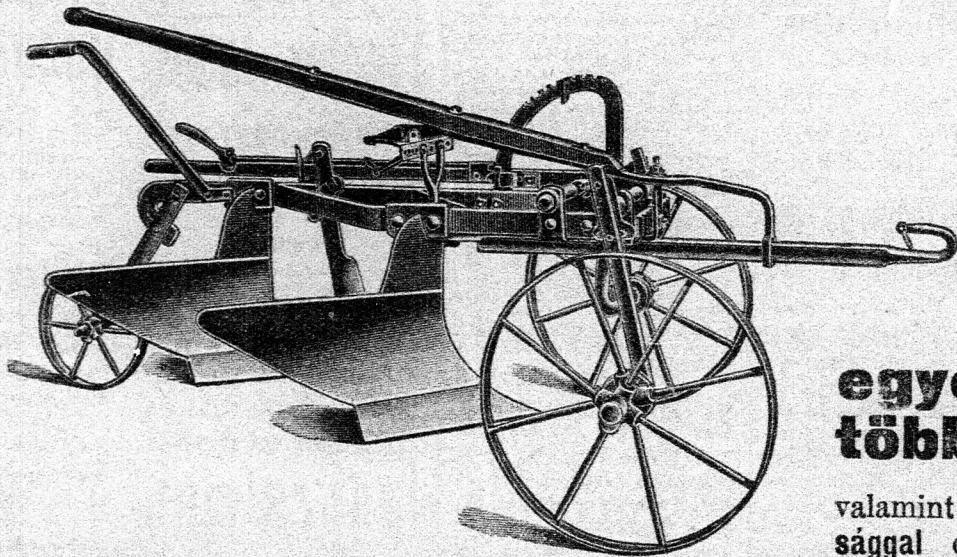
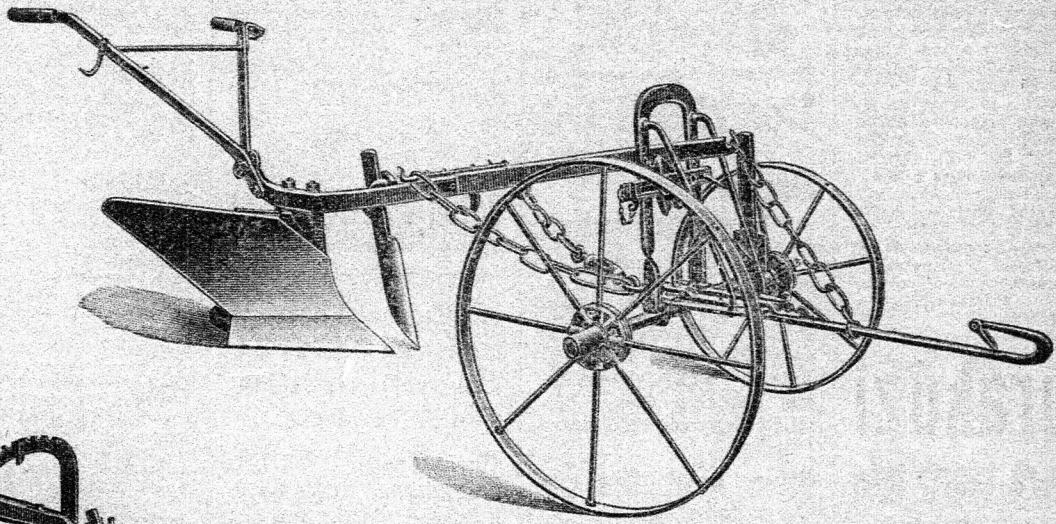
száritva, minden mennyi-
ségben vásárolható. Detsinyi
Frigyes droguista, Buda-
pest, V., Marokkói-utca
2. szám. 1687

Lenmagot
minden vidéki állomáson,
legmagasabb árák mellett
vásárolható. 6237

Krausz Hugó
terméskiváló üzlet
Budapest, V. Szabadság-lőr 8.

Bérlet
Bérbérendő. Egyszer magyar
holdnyi kintő m²
nőségű, szépekéssé birtok,
130 m. hold donánytermeléssel,
a birtokon vasutállomással,
Borsodmegyében 1907. év októ-
ber 1-1-én hosszabb időre bérbé-
rendő. Részletes felvilágosítással
szolgál Verőcsy Tivadar gaz-
dasági ügyelől, Miskolc
Kossuth-utca 22. 1480

ACZÉL EKÉK.

Ajánlom a legjobban bevált szerkezetű, teljesen aczélanyagból, pánczél aczél kormányokkal, tégelyaczélból készült ekefejjel

egyes egyetemes és többvasu ekéimet, ::

valamint talajmivelő eszközeimet teljes szavatossággal olcsó ár és kedvező feltételek mellett.

BACHER RUDOLF kizárólagos ekegyára.

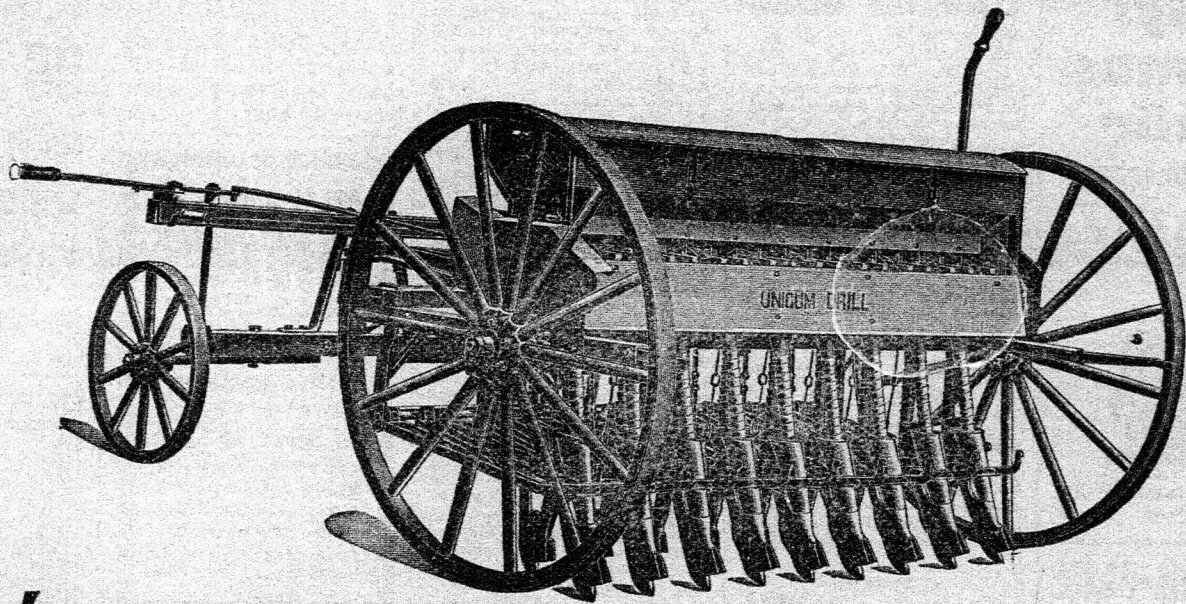
Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**

Budapest, VI., ker. Nagymező-utca 68. szám.

Mielőtt vetőgépet vesz, érdeklődjön az „UNICUM-DRILL“

vetőgépek iránt gazdatársainál.

Ezen vetőgép az egyedüli, melylyel sík és hegyes talajon egyenletesen lehet vetni, mely a magot nem sérti és szabályosan elosztja. Több mint 26000 darab ily vetőgép van az egész világon elterjedve, melyekről ezer és ezer elismerő nyilatkozat áll a t. gazdaközönség rendelkezésére.

MELICHÁR FERENCZ kizárólagos vetőgépgyára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**

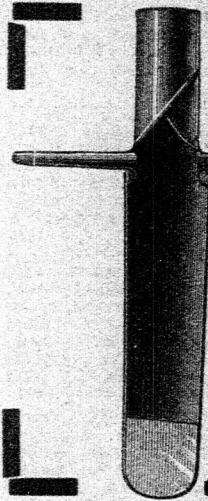
Budapest, VI., ker., Nagymező-utca 68. szám.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével
hajlandó vagyok elvállalni; épteg
mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.
Érdeklődők kéretnek, hogy alantí eszmémben forduljanak.
gőzszántási vállalkos
WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

Őszi vetésre ajánlok, sok évi gondos vetőmag-
elsőrendű, korán érő **tiszavidéki búzát,**
mely kat. holdanként 1906-ban 1750 kg., az idei kedve-
zőtlen időjárás mellett 1300 kg.-ot termelt, míg a készlet-
tart, csakis teljes vagonrakományként, készpénzfizetés
mellett, vevő zsákjaiban, minta alapján minőségi szavatossá-
ggal végállomásig, ab vasútállomás Hosszuhát 100 kilón-
ként 24 korona árban. Bővebb felvilágosítással és min-
tával készséggel szolgál Grósz Zsigmond, Hosszuhát,
posta Szerep. 66 6

A cukorrépa-kiszedéshez ajánlja a
Miklóssy-féle aczélműgyár
Pelsőcz, (Gömör m.) a

**répakiemelő ásókat,
répakiemelő villákat
és répahányó villákat.**

Árjegyzék ingyen és bérmentve! 6674

Haszonbérlet.

Hevesmegyében, Pásztón néhai Plathy Adorján
tulajdonát képezett birtok, mely áll 500 hold szántó,
61 hold rét és 650 hold erdei legelőből (1200
□ öllel számítva a holdakat) haszonbérbe adó.

Bővebb felvilágosítást ad Kaluzsa Kálmán főjegyző ur
Pásztón (Hevesmegyében) vagy alulírott Nagyváradon.
Nagyvárad, 1907 szeptember 11.

Hlatky Endre
ügyvéd, mint Plathy Miklós
megbizottja. 6668

Nélkülözhetetlen

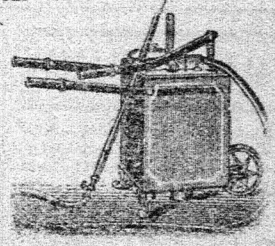
mezőgazdáknak, gyümölcs- és szőlőtermelőknek!

„KING” tömlőkészülékkel többet teljesít, mint 20
ember esettel. Percenként 50 négyszög-
méter fal kifogástalanul bemeszelhető. Minden részt
és hézagot kitölt.

„KING” előnyösen alkalmazható: Körtöntözésre,
gyümölcsfák és szőlőterek peremezésére,
rovarok pusztítására és beteges fák fertőtlenítésére,
valamint sörfőzdékben, tejgazdaságokban, kórházak-
ban, nedves lakások és iszálóknál és beteges ál-
latoknál.

Kérjünk 650. számú kimerítő prospektust magyar-
országi vezér- **Waidl Emil** BUDAPEST, VIII. ker.,
képviselőül: Népszínház-utca 23.
Külföldi működését igazoló elismerő nyilatkozatok
rendelkezésre állanak.

HELLER-féle
„KING”
gyorsmeszelő-
és fertőtlenítő-
gép 20-szor
annyit telje-
sit, mint
esettel való
kézi munka.

Párisi világkiállítás 1900. „GRAND PRIX”

Kwizda-féle SERTÉSPOR

Étrendi szer a hizás el segítésére.
Kis doboz K 1-20, nagy doboz K 2-40

Kwizda-féle SERTÉSPOR

csak a mellékelt védjeggyel valódi. — Képes árjegyzékek ingyen
és bérmentve. — Főraktár: Török József gyógyszerháza, Budapest,
Király-utca 12. szám és Andrassy-ut 26. szá 6365/III

Buza- és rozsszalmát :: vesz minden mennyiségben
és elad legolcsóbban ::
takarmányszalmát ::
lenszalmát, burgonyát :: **Mülhofer Dezső**
Temesvár-Gyárvaros. 6678

Dr. BERNOLÁK KÁROLY

szepesharaszti gazdasága előjegyzést elfogad:

1907 őszen szállítandó

friz kosokra és juhokra

Árajánlatot levélben küld

folyó év szeptember hó elején szállítandó hatsoros HEINRICH-
féle rozsrá, mely 1905-ben 21-szeres, 1906-ban 18-szoros termést
adott. A rozsa ára: 100 kg.-knt brutto netto helyett ab Markusfalu
állomás 30 korona. — Rendelésnél félérték előlegként bektildendő.

Megrendelések Dr. BERNOLÁK KÁROLY, HARASZT,
Szepes megye ozimre kéretnek. 6592

Gőzeke-acetylenlámpák

A közelgő időnyre tanácsos már most ajánlatért fordulni

Bárdi József Automobil-Részvénytársasághoz

Budapest, VI., Mozsár-utca 9. szám, Fővárosi Orfeum mellett.

„Párisi” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. — Az Kis Magyar Papir-lyar r.-t. papírjára.